

KONCEPCIA ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU DESTINÁCIE GEMER na roky 2021 - 2027

Spracovatelia:

Oblasťná organizácia cestovného ruchu Gemer
Rozvojová agentúra Banskobystrického samosprávneho kraja, n.o.

PREDSLOV

Gemer - jedinečné a neobjavené územie prinášajúce poznanie, kl'ud a spomalenie.

Bohatý historický, industriálny, kultúrny a prírodný potenciál historického regiónu Gemer-Malohont ho predurčuje na vytvorenie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu. Jeho silnou stránkou sú prírodné lokality (chránené územia), aj jednotlivé prírodné atraktivity, z ktorých sú mnohé zapísané na Zozname svetového dedičstva UNESCO.

História regiónu je spojená s využívaním nerastného bohatstva Slovenského rudohoria. Ťažbou a spracovaním kovov, hlavne železných rúd sa tento región dlhé stáročia radil medzi najvýznamnejších producentov železa v Uhorsku. Vyrábalo sa tu najkvalitnejšie železo, ktoré sa spracovávalo v tunajších železiarňach. Tie veľkosťou presahovali železiarne v iných regiónoch a preto toto územie nazývali železným srdcom Uhorska. Produktom konjunktúry železiarstva bol i rozkvet umenia, remesiel a vzdelanosti, ktoré spolu s prírodnou scenériou a technickými pamiatkami vytvorili z tohto regiónu prírodné a kultúrne bohatstvo¹. Postupným utlmením až zánikom ťažobného a železo-spracujúceho priemyslu bez toho, aby došlo k plynulému prechodu na iné ekonomické aktivity v regióne, sa však Gemer stal jeden z najmenej rozvinutých regiónov v Banskobystrickom kraji aj na Slovensku. Región dnes trápí vysoká nezamestnanosť a s ňou súvisiace ďalšie socio-ekonomické problémy, ktoré sa odzrkadľujú v chýbajúcej infraštruktúre, zlom technickom stave významných atraktív, aj nedostatku kvalitnej pracovnej sily.

Región tvoria okresy Rimavská Sobota, Revúca a Rožňava, všetky tri identifikované ako zaostávajúce regióny s Vládou SR schválenými akčnými plánmi rozvoja okresov. Aj vďaka bohatému potenciálu regiónu daného historickým vývojom a prírodnými danosťami bol cestovný ruch vyhodnotený ako jedna z kľúčových aktivít, ktorá môže prispieť k ekonomickému a sociálnemu pozdvihnutiu regiónu a zvyšovaniu kvality života.

Konceptcia rozvoja cestovného ruchu destinácie Gemer na roky 2021 – 2027 vychádza z troch samostatných strategických dokumentov - koncepcií rozvoja cestovného ruchu okresov Rimavská Sobota, Revúca a Rožňava spracovaných v rámci Vládou SR schválených akčných plánov týchto najmenej rozvinutých okresov, ktoré tvoria z hľadiska destinačného manažmentu jednu **destináciu Gemer**. Konceptcia sumarizuje rozvojový potenciál jednotlivých okresov, vyzdvihuje jeho jedinečnosti, aj kľúčové produktové témy destinácie Gemer. Opatrenia a aktivity sú navrhnuté tak, aby nastavili základný rámec jej smerovania pre najbližšie obdobie rokov 2021 až 2027.

Východiskami a zdrojmi údajov pre spracovanie koncepcie sú aj údaje Štatistického úradu SR, návštevnícky prieskum zrealizovaný v roku 2018 a passport atraktív a trás na území regiónu. Konceptcia bola spracovaná v spolupráci s Rozvojovou agentúrou BBSK, n.o. a Krajskou organizáciou cestovného ruchu Banskobystrický kraj Turizmus.

Veríme, že spolupráca a správne nastavené aktivity premenia toto v dávnejšej minulosti bohaté, dnes oddychujúce a miestami spiace územie Gemera na udržateľnú destináciu a kvalitné miesto pre život.

Tím OOCR Gemer a Rozvojovej agentúry BBSK,n.o

¹ Zdroj: TIC Rožňava. Dostupné na: <https://slovakia.travel/zelezna-cesta-gemerom-via-magna> (cit. 2020).

OBSAH

A. VÝCHODISKÁ KONCEPCIE	4
1. ÚZEMNÉ A DESTINAČNÉ VYMEDZENIE REGIÓNU GEMER	4
1.1 Historické vymedzenie	4
1.2 Samosprávne členenie	4
1.3 Destinačné vymedzenie a stav sieťovania	6
2. ZÁKLADNÉ VÝCHODISKOVÉ DOKUMENTY KONCEPCIE	7
B. ANALYTICKÁ ČASŤ	9
3. ROZVOJOVÝ POTENCIÁL REGIÓNU GEMER	10
3.1 Kultúrno-historický a prírodný potenciál	10
3.2 Dostupnosť územia a potenciál pešej turistiky, cykloturistiky a pohybu na trasách	13
3.3 Regionálna produkcia a regionálne značky ako súčasť rozvojového potenciálu	17
3.4 Štruktúra ubytovacích zariadení	17
4. VÝKONNOSŤ REGIÓNU GEMER	19
4.1 Výkonnosť podľa okresov	19
4.2 Výkonnosť subdestinácií	20
5. ZHODNOTENIE POTENCIÁLU, VÝKONNOSTI A ROZVOJOVÝCH POTRIEB	21
C. NÁVRHOVÁ A IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ	27
6. STRATEGICKÉ CIELE, OPATRENIA A AKVITIY NA OBDOBIE ROKOV 2021 - 2027	27
6.1 Inštitucionálne zázemie a spracovanie destinácie	27
6.2 Výkonnosť a inovačný potenciál destinácie	28
6.3 Zvyšovanie kvality ponúkaných služieb cestovného ruchu	29
6.4 Dostupnosť destinácie a prístupnosť turistických bodov záujmu	30
6.5 Atraktívna ponuka udržateľných produktov poskytovaných v prírodnom prostredí	31
6.6 Atraktívna ponuka produktov kultúrneho cestovného ruchu	33
6.7 Regionálne produkty v ponuke produktov cestovného ruchu	35
6.8 Efektívny marketing destinácie	36
7. PROCES IMPLEMENTÁCIE KONCEPCIE OOCR GEMER	38
Záver	38
Prílohy	39

A. VÝCHODISKÁ KONCEPCIE

1. ÚZEMNÉ A DESTINAČNÉ VYMEDZENIE REGIÓNU GEMER

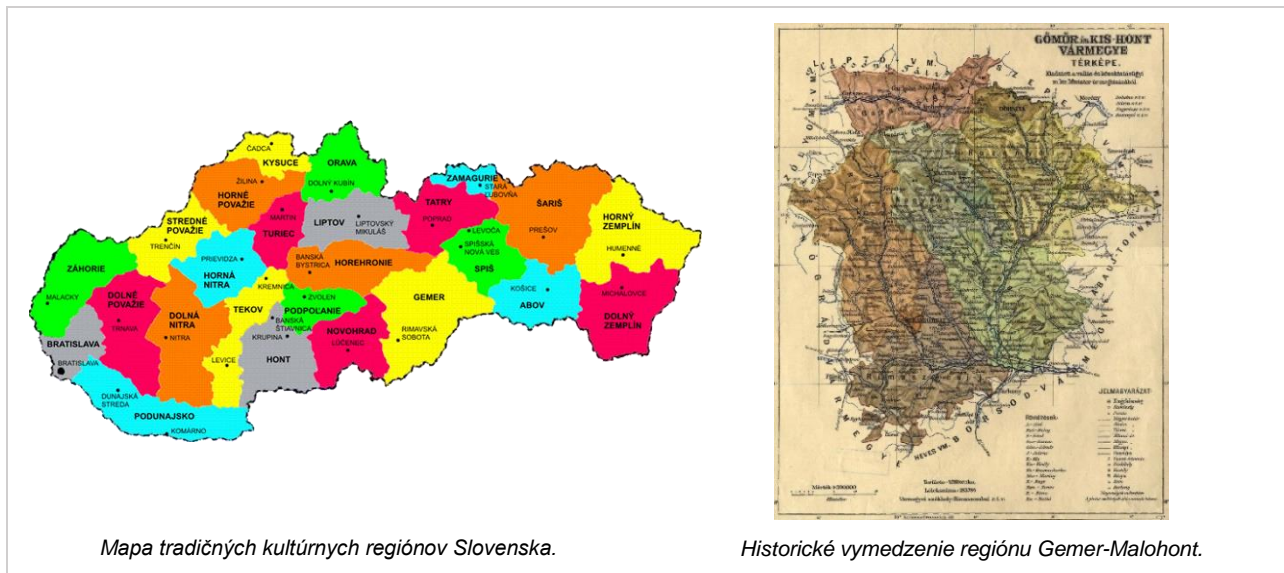
Gemer sa prirodzene historicky formoval a tento vývoj určuje hlavné predpoklady jeho kultúrno-historického aj prírodného potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu. Gemer je vďaka tomu aj zaužívaným pojmom pre **jeden z tradičných kultúrnych regiónov Slovenska**. Súčasný samosprávny členenie Slovenska názov Gemer nepozná. Tento región sa v súčasnosti nachádza na území troch administratívnych celkov - okresov, a to **Rimavská Sobota, Revúca a Rožňava**.

1.1 Historické vymedzenie

Z historického hľadiska sa územie destinácie Gemer nachádzalo na území **Gemerskej a neskôr Gemersko-Malohontskej župy**, ktorá pokrývala územie dnešných okresov Revúca, Rožňava a Rimavská Sobota a čiastočne územie okresu Brezno a Poltár.

Gemersko-malohontská župa, ktorá vznikla zlúčením Gemera a Malohontu, existovala v rokoch 1786–1790, 1802–1918 v Uhorsku, v rokoch 1938–1945 v Maďarsku. Južná hranica Gemersko-malohontskej župy zodpovedá približne dnešnej hranici medzi Slovenskom a Maďarskom, severná hranica išla po hrebeni Nízkych Tatier. Západná hranica odpovedá približne hranici okresu Rimavská Sobota a východná okresu Rožňava. Najvýznamnejšou riekou bola Slaná. Rozloha župy bola v r. 1910 4289 km².

Gemerský komitát sa oddelil najneskôr koncom 12. storočia od Turnianskeho kráľovského komitátu. Územie okolo Heľpy, ktoré by malo skôr patriť do Zvolenskej stolice sa stalo súčasťou Gemera ešte ako neosídlená časť panstva hradu Muráň. Na konci 13. storočia sa Gemerský komitát zmenil na zemiansku stolicu (rovnako ako ostatné komitáty v Uhorsku). Gemer sa nikdy nestal súčasťou Osmanskej ríše, no od druhej polovice 16. storočia až do oslobodenia Jágra r. 1687 bol poplatný fiľakovskému a od r. 1596 jagerskému sandžaku. Gemer sa delil na štyri slúžnovské okresy. V r. 1786–1790 a od r. 1802 bol spojený s Malohontom do Gemersko-Malohontskej stolice. Malohont bol súčasťou Hontianskej stolice, no nesusedil s ňou. Po spojení s Gemerom sa Malohont stal piatym slúžnovským okresom²

Mapa tradičných kultúrnych regiónov Slovenska.

Historické vymedzenie regiónu Gemer-Malohont.

Zdroj: Kultúrne regióny, 1sg.sk, 2019; Knižnica Gemersko-malohontského múzea v Rimavskej Sobote, dostupné na: www.produkty.gemer-malohont.sk.

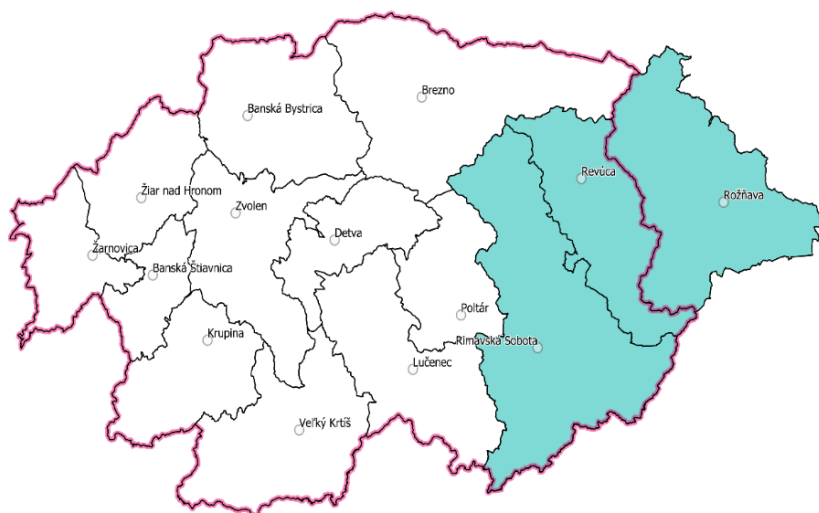
1.2 Samosprávne členenie

Destináciu Gemer je tvorená celým územím okresov Revúca (3 mestá a 39 obcí), Rimavská Sobota (3 mestá a 104 obcí) a Rožňava (2 mestá a 60 obcí), celkovo **8 miest a 203 obcí**. Okres Revúca, Rimavská Sobota územne spadajú pod vyšší územný celok, Banskobystrický samosprávny kraj. Okres Rožňava územne spadá pod vyšší územný celok, Košický samosprávny kraj. Zo samosprávneho hľadiska teda destinácia Gemer presahuje územie troch ucelených okresov a dvoch vyšších územných celkov.

² ŽUDEĽ, Juraj. Stolice na Slovensku. 1. vyd. Bratislava : Obzor, 1984. 200 s., s. 47–56

Okres Revúca (Banskobystrický samosprávny kraj)	
Mestá	Revúca, Tomaľa, Jelšava
Ostatné obce	Chvalová, Chyžné, Držkovce, Gemer, Gemerská Ves, Gemerské Teplice, Gemerský Sad, Hrlica, Hucín, Kameňany, Leváre, Levkuška, Licince, Lubeník, Magnezitovce, Mokrú Lúka, Muráň, Muránska Dlhá Lúka, Muránska Huta, Muránska Lehota, Muránska Zdychava, Nandraž, Otročok, Ploské, Polina, Prihradzany, Rákoš, Rašice, Ratková, Ratkovské Bystré, Revúcka Lehota, Rybník, Sása, Sirk, Šivetice, Skerešovo, Turčok, Višňové, Žiar
Okres Rimavská Sobota (Banskobystrický samosprávny kraj)	
Mestá	Rimavská Sobota, Hnúšťa, Tisovec
Ostatné obce	Abovce, Babinec, Barca, Bátka, Belín, Blhovce, Bottovo, Budikovany, Cakov, Čerenčany, Chanava, Chrámec, Čierny Potok, Číž, Dolné Zahorany, Dražice, Drienčany, Drňa, Dubno, Dubovec, Dulovo, Figa, Gemerček, Gemerské Dechtáre, Gemerské Michalovce, Gemerský Jablonec, Gortva, Hajnáčka, Hodejov, Hodejovec, Horné Zahorany, Hostice, Hostišovce, Hrachovo, Hrušovo, Hubovo, Husiná, Ivanice, Janice, Jesenské, Jestice, Kaloša, Kesovce, Klenovec, Kociha, Konrádovce, Kráľ, Kraskovo, Krokava, Kružno, Kyjatice, Lehota nad Rimavicou, Lenartovce, Lenka, Lipovec, Lukovišťa, Martinová, Neporadza, Nižný Skálnik, Nová Bašta, Orávka, Ožďany, Padarovce, Pavlovce, Petrovce, Poproč, Potok, Radnovce, Rakytník, Ratkovská Lehota, Ratkovská Suchá, Riečka, Rimavská Baňa, Rimavská Seč, Rimavské Brezovo, Rimavské Janovce, Rimavské Zalužany, Rovné, Rumince, Šimonovce, Širkovce, Slizké, Španie Pole, Stará Bašta, Stránska, Štrkovec, Studená, Sutor, Tachty, Teplý Vrch, Tomášovce, Uzovská Panica, Valice, Včelince, Večelkov, Veľké Teriakovce, Veľký Blh, Vieska nad Blhom, Vlkyňa, Vyšné Valice, Vyšný Skálnik, Zacharovce, Zádor, Žíp.
Okres Rožňava (Košícky samosprávny kraj)	
Mestá	Rožňava, Dobšiná,
Ostatné obce	Ardovo, Betliar, Bohúňovo, Bôrka, Brdárka, Bretka, Brzotín, Čierna Lehota, Čoltovo, Čučma, Dedinky, Dlhá Ves, Drnava, Gemerská Hôrka, Gemerská Panica, Gemerská Poloma, Gočaltovo, Gočovo, Hanková, Henckovce, Honce, Hrhov, Hrušov, Jablonov nad Turňou, Jovice, Kečovo, Kobeliarovo, Kocelovce, Kováčová, Krásnohorská Dlhá Lúka, Krásnohorské Podhradie, Kružná, Kunova Teplica, Lipovník, Lúčka, Markuška, Meliata, Nižná Slaná, Ochťiná, Pača, Pašková, Petrovo, Plešivec, Rakovnica, Rejdová, Rochovce, Roštár, Rozložná, Rožňavské Bystré, Rudná, Silica, Silická Brezová, Silická Jablonica, Slavec, Slavoška, Slavošovce, Štítnik, Stratená, Vlachovo, Vyšná Slaná

Okresy na území regiónu Gemer.

Zdroj: vlastné spracovanie RABBSK, n.o., 2020.

Všetky tri okresy regiónu Gemer sú zaradené medzi najmenej rozvinuté okresy Slovenska (NRO) podľa zákona č. 336/2015 Z.z.³ z dôvodu dlhodobu vykazovanej vysokej miery nezamestnanosti, z čoho im plynie finančná pomoc v zmysle vládou SR schváleného Akčného plánu. Všetky okresy boli do zoznamu NRO zapísané k 31.12. 2015. Skutočnosť, že región Gemer je tvorený len NRO značne ovplyvňuje jeho rozvoj vo viacerých oblastiach vrátane cestovného ruchu.

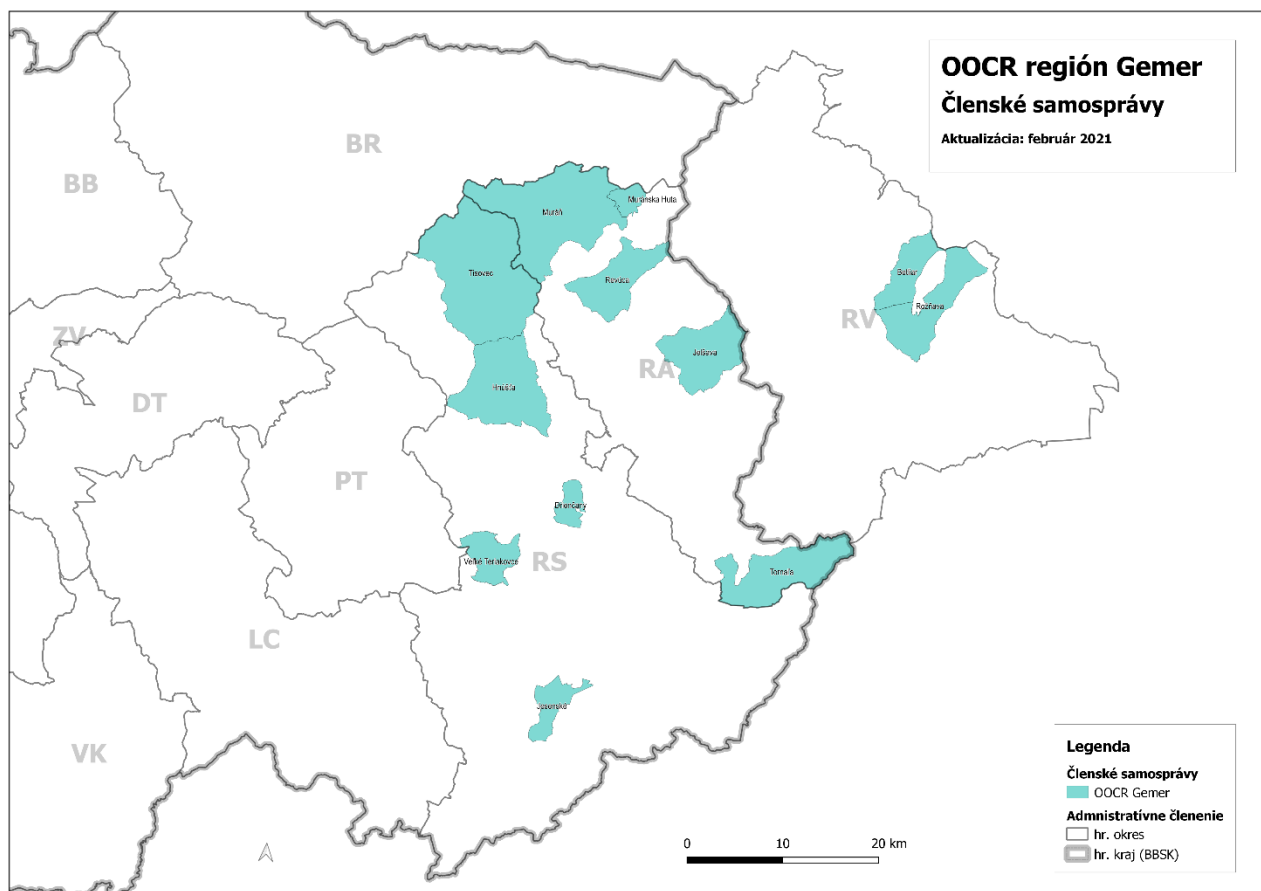
³ Zákona o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

1.3 Destinačné vymedzenie a stav sieťovania

Územie destinácie Gemer z hľadiska rozvoja cestovného ruchu spravuje Oblastná organizácia cestovného ruchu Gemer (ďalej OOCR Gemer), časť územia (vybrané obce okresu Rožňava) sú členmi OOCR Slovenský raj a Spiš. Ďalej sú na území destinácie aktívne aj miestne akčné skupiny (MAS), a občianske združenia a iniciatívy zamerané na konkrétne tematické oblasti využitia rozvojového potenciálu, ktoré tu realizujú viaceré významné rozvojové aktivity na podporu rozvoja cestovného ruchu.

OBLASTNÁ ORGANIZÁCIA CESTOVNÉHO RUCHU GEMER

Oblastná organizácia bola založená za účelom rozvoja cestovného ruchu v zmysle Zákona o podpore cestovného ruchu (Zákona č. 91/2010 Z.z. v znení neskorších predpisov). Vznikla zapísaním do Registra organizácií cestovného ruchu vedeným Ministerstvom dopravy a výstavby SR, sekciou cestovného ruchu **29. augusta 2018**. K februáru 2021 mala spolu **20 členov** (12 miestnych samospráv, 6 podnikateľských subjektov, Štátna ochrana prírody a Rozvojová agentúra BBSK, n.o.).

Zdroj: vlastné spracovanie Rozvojová agentúra BBSK, 2021.

Členské samosprávy

1. Mesto Hnúšťa
2. Mesto Jelšava
3. Mesto Revúca
4. Mesto Rožňava
5. Mesto Tornaľa
6. Obec Jesenské
7. Obec Muráň
8. Mesto Tisovec
9. Obec Drienčany
10. Obec Betliar
11. Obec Veľké Teriakovce
12. Obec Muránska Huta

Podnikateľské subjekty:

13. BUCK, s. r. o.
14. ENVILAW, s. r. o.
15. Kráľov dom, s. r. o.
16. anarchy.sk, s. r. o.
17. SMZ – Služby, a. s.
18. PREDNA HORA, s. r. o.

Iné subjekty:

19. Štátna ochrana prírody SR
20. Rozvojová agentúra BBSK, n.o.

MIESTNE AKČNÉ SKUPINY

Na územie obcí Banskobystrického samosprávneho kraja realizuje svoje aktivity **6 MAS**, z ktorých je päť schválených so štatútom MAS pre obdobie implementácie 2014 – 2020. Na území Košického samosprávneho kraja v južnej časti okresu Rožňava pôsobí MAS Občianske združenie KRAS (19 obcí), ktoré sa zameriava na rozvoj územia NP Slovenský kras a MAS Gemer - Rožňava (14 obcí). Stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou týchto MAS obsahujú súbor opatrení vrátane aktivít v rozvoji cestovného ruchu (najmä zvyšovanie

atraktivity územia, zlepšovanie stavu infraštruktúry a podpory podnikania). Pokrytie regiónu MAS je 137 obcí na území Banskobystrického kraja a 33 obcí na území Košického kraja.

(grafický podklad pôsobnosti MAS bude doplnený)

ĎALŠÍ AKTÉRI V ROZVOJI POTENCIÁLU CESTOVNÉHO RUCHU REGIÓNU

Prírodný potenciál	Kultúrno-historický potenciál
<ul style="list-style-type: none"> Štátna ochrana prírody SR a jej organizačné zložky (NP Muránska planina, NP Slovenský kras, CHKO Cerová vrchovina, NP Slovenský raj) Slovenská správa jaskýň Slovenská speleologická spoločnosť – oblastné skupiny (Speleoklub Tisovec, Jaskyniarska skupina Arachnos – Slovenský kras, Oblastná speleologická skupina Rimavská Sobota, Speleo Rožňava a ďalšie) Miestne turistické kluby Cyklokluby Dobrovoľní strážcovia prírody Jazdecké kluby konskej turistiky 	<ul style="list-style-type: none"> Združenie Gotická cesta OZ Gemerské grúne OZ Čierne diery OZ Zubačka Tisovec OZ RODON Klenovec Iniciatíva Po stopách Andrassyovcov Iniciatíva Coburgovci a Slovensko Gemersko-malohontské osvetové stredisko, Gemerské osvetové stredisko a ďalšie kultúrne inštitúcie – múzeá, galérie, knižnice a iné (mestské, krajské v správe BBSK a iné) Slovenské národné múzeum Betliar Pamiatkový úrad SR Cirkevné zbory a správcovia NKP Banské spolky
<p>Ďalšie spolupracujúce inštitúcie a organizácie v rozvoji všetkých zložiek rozvojového potenciálu, infraštruktúry, služieb prípadne marketingu:</p> <ul style="list-style-type: none"> KOCR Banskobystrický kraj Turizmus Rozvojová agentúra BBSK, n.o. KOCR Košice Regiún Turizmus OOCR Slovenský raj & Spiš Centrum pre rozvoj Gemera a Malohontu (CeRoGema) stredné odborné školy a vzdelávacie inštitúcie. 	

2. ZÁKLADNÉ VÝCHODISKOVÉ DOKUMENTY KONCEPCIE

Konceptia rozvoja cestovného ruchu destinácie Gemer na roky 2021 – 2027 priamo vychádza z troch samostatných strategických dokumentov - koncepcie rozvoja cestovného ruchu okresu Rimavská Sobota, koncepcie rozvoja cestovného ruchu okresu Revúca a koncepcie rozvoja cestovného ruchu okresu Rožňava spracovaných v rámci Vládou SR schválených akčných plánov týchto najmenej rozvinutých okresov. Tento koncepčný dokument obsahuje výber jednotlivých aktivít z uvedených koncepcií NRO tak, aby určili základný rámec smerovania rozvoja cestovného ruchu v destinácii Gemer pre najbližšie obdobie rokov 2021 až 2027, opatrenia a aktivity spracované pre jednotlivé okresy sumarizuje do jedného celku destinácie Gemer.

ZHRNUTIE HLAVNÝCH VÝCHODISKOVÝCH DOKUMENTOV NA MIESTNEJ A REGIONÁLNEJ ÚROVNI

Koncepcie rozvoja cestovného ruchu vypracované v rámci Vládou SR schválených akčných plánov najmenej rozvinutých okresov
<p>Konceptia rozvoja cestovného ruchu okresu Rimavská Sobota ako súčasť destinácie Gemer (2017)</p> <ul style="list-style-type: none"> aktivita Akčného plánu rozvoja okresu Rimavská Sobota (schváleného uznesením vlády SR číslo 254/2016). <p>Konceptia rozvoja cestovného ruchu okresu Revúca ako súčasť destinácie Gemer (2017)</p> <ul style="list-style-type: none"> aktivita Akčného plánu rozvoja okresu Revúca (schváleného uznesením vlády SR číslo 379/2016) B.2.1. Spracovanie strategického dokumentu o rozvoji cestovného ruchu na území okresu v kontexte širších vzťahov medzi prirodzenými destináciami a vzájomného prepojenia aktivít na územiach najmenej rozvinutých okresov (NRO); definovaná v Priorite B. Rozvoj miestnej ekonomiky vrátane vybudovania podpornej infraštruktúry, <p>Konceptia rozvoja cestovného ruchu pre okres Rožňava 2019 – 2025 (2028) (2019)</p> <ul style="list-style-type: none"> aktivita Akčného plánu rozvoja okresu Rožňava (schváleného uznesením vlády SR číslo 385/2016) E.1.1 Vypracovanie stratégie cestovného ruchu definované v Priorite E: Investície do rozvoja technickej a sociálnej infraštruktúry, zlepšenie kvality a dostupnosti služieb, zvýšenie atraktivity regiónu a v Opatrení E.1: Cestovný ruch,
Stratégie miestneho rozvoja vedené komunitou
<ul style="list-style-type: none"> Srdcom späť s Malohontom, jeho rozvoj je našim mottom (Stratégia CLLD MAS Malohont) Stratégia CLLD Stredný Gemer 2016 - 2023 Integrovaná stratégia rozvoja územia Miestnej akčnej skupiny Cerovina Stratégia CLLD územia Partnerstva Muránska planina – Čierny Hron Stratégia CLLD VSP Južný Gemer Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou MAS Gemer-Rožňava Stratégia CLLD pre územie MAS KRAS

Strategické dokumenty na úrovni vyššieho územného celku

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2015-2023
- Programové priority pre Dobrý kraj - rozvojové a programové priority pre obdobie 2017 – 2022 prijaté vedením Banskobystrického samosprávneho kraja spolu s predsedami poslaneckých klubov Zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja 12. marca 2018
- Koncepcia rozvoja prírodného cestovného ruchu v Banskobystrickom kraji (v príprave, 2021)
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022

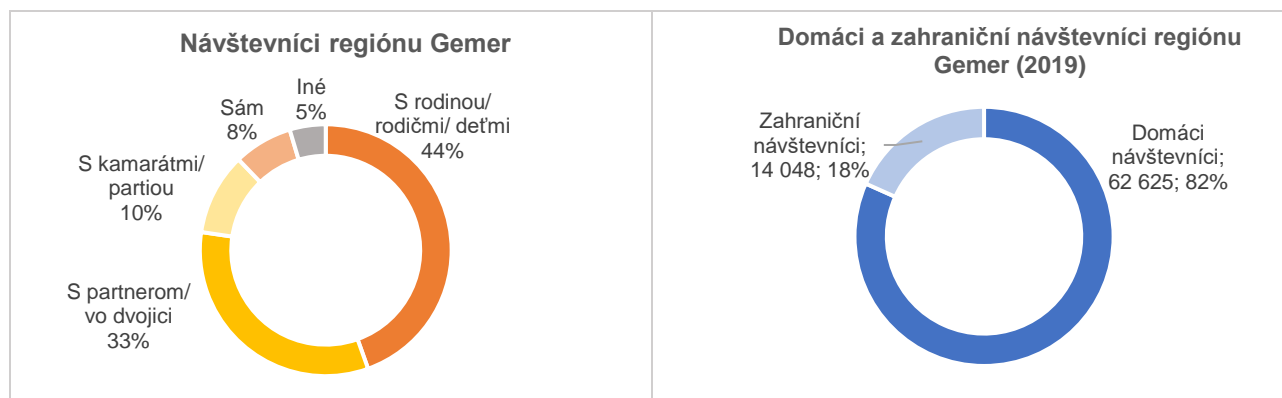
B. ANALYTICKÁ ČASŤ

Región Gemer patrí v porovnaní s inými regiónmi Slovenska medzi regióny **s nízkym stupňom rozvoja cestovného ruchu**. Región má veľmi dobrý prírodný potenciál avšak **nedostatočne rozvinutý kultúrno-historický potenciál a služby cestovného ruchu**. Vo všetkých troch okresoch je **nízky počet ubytovacích kapacít**, ktoré sú nerovnomerne rozmiestnené. Ide väčšinou o ubytovacie zariadenia nižšej kategórie a triedy.

Celkový počet prenocovaní dosiahol v oku 2019 v regióne Gemer **207 tisíc prenocovaní**. Vo väčšina obcí, ktoré disponujú ubytovacími kapacitami bol v roku 2019 zrealizovaný počet prenocovaní maximálne 3500 prenocovaní ročne. Počet prenocovaní nad 25 tisíc ročne dosiahli len **obce Muráň, kúpeľné mesto Číž a mesto Rimavská Sobota**, ktoré sa na počte prenocovaní v regióne podieľali takmer 60 %. Aj z hľadiska porovnania na krajskej úrovni patrí región Gemer medzi menej rozvinuté destinácie.

Okres Revúca sa na celkovom počte prenocovaní na území Banskobystrického samosprávneho kraja podieľal v roku 2019 len 2,5 % a okres Rimavská Sobota len 4,8 %.

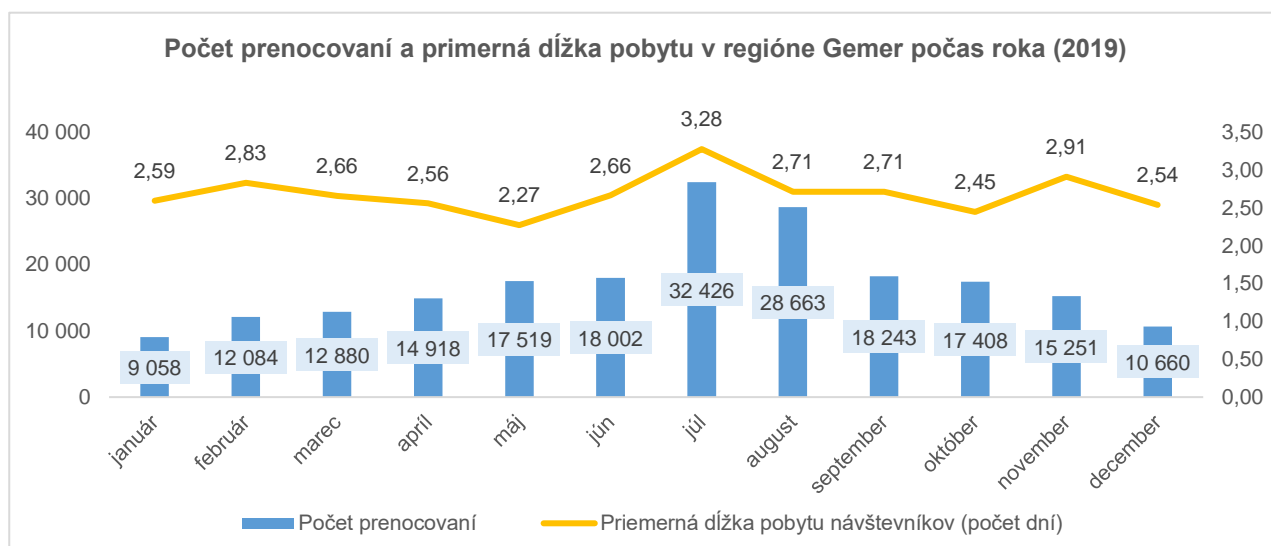
Dve tretiny návštevníkov Gemera tvoria **rodiny a dvojice**, pričom ide prevažne o domácich návštevníkov.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výsledkov návštevníckeho prieskumu, 2018 a Štatistického úradu SR, 2020.

Zahraniční návštevníci v regióne zrealizujú len 15 % z celkového počtu prenocovaní.

Z hľadiska sezónnosti je najviac prenocovaní zrealizovaných **počas letných mesiacov júl a august** (letných školských prázdnin), kedy je aj najdlhšia priemerná dĺžka pobytu návštevníkov (3,28 dňa), čo súvisí aj s hlavnou súčasťou cieľovou skupinou návštevníkov.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov Štatistického úradu SR, 2020.

Mesačný vývoj návštevnosti regiónu potvrdzujú aj informácie získané z návštevníckeho prieskumu⁴, podľa ktorého až dve tretiny návštevníkov, ktorí opakovane navštevujú región, prichádza počas leta (zhruba 60 % respondentov prieskumu nebolo v regióne prvý krát).

⁴ Realizovaný OOCR Gemer a Rozvojovou agentúrou BBSK, n.o. počas letnej turistickej sezóny v roku 2018.

3. ROZVOJOVÝ POTENCIÁL REGIÓNU GEMER

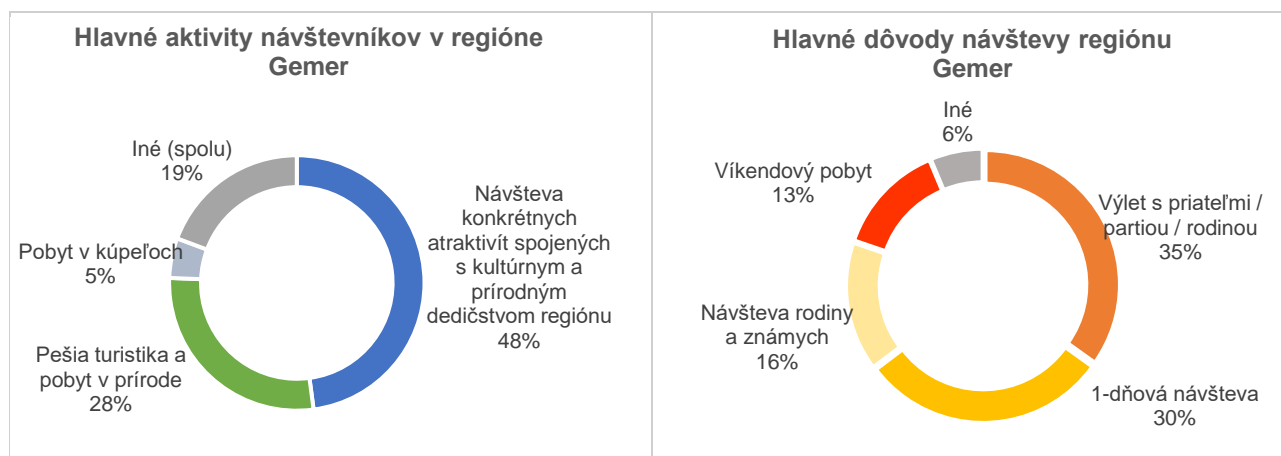
Podľa koncepčného národného dokumentu “Regionalizácie cestovného ruchu v Slovenskej republike” (2005) sa územie destinácie Gemer nachádza na území Gemerského regiónu. Medzi aktivity s najvyšším dlhodobým potenciálom podľa tohto dokumentu patrí:

- pobyt v lesnom/horskom prostredí,
- pešia turistika,
- cykloturistika,
- návšteva jaskýň a speleológia,
- spoznávanie kultúrneho dedičstva,
- horolezectvo.

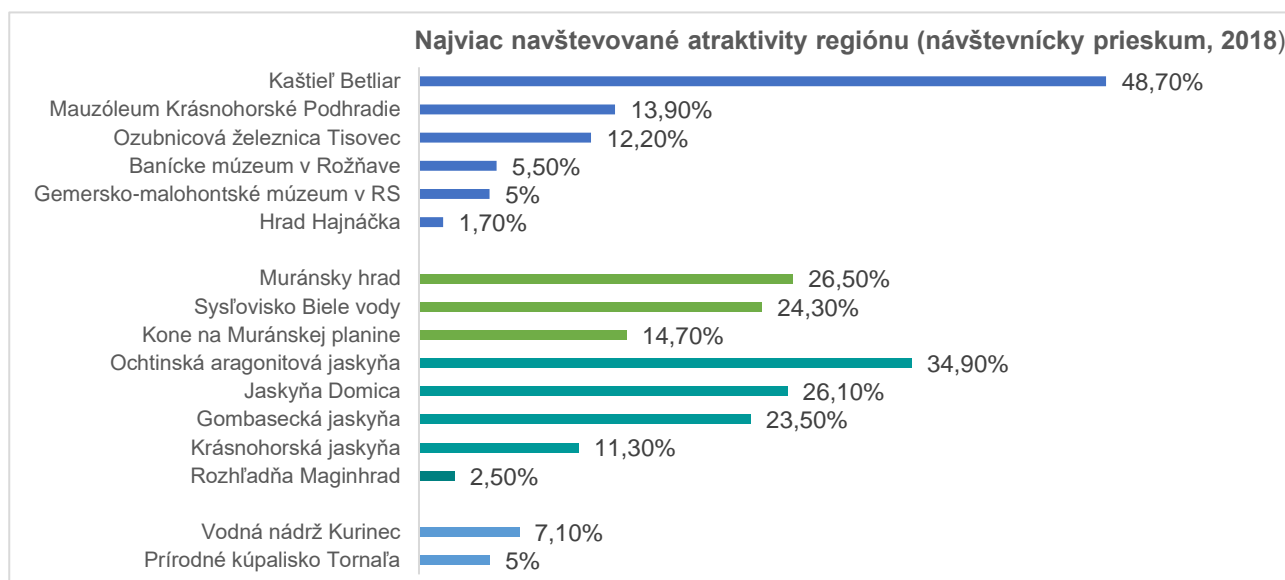
Priemerný potenciál má **pobyt/rekreácia pri vode a pri termálnej vode, pobyt/rekreácia v kúpeľoch**, čo vyplýva z lokalizácie jedného kúpeľného miesta (Číž) a relatívne nízkej úrovne infraštruktúry a vybavenosti v strediskách pre pobyt pri vode (Teplý Vrch, Kurinec, Tornaľa).

3.1 Kultúrno-historický a prírodný potenciál

Z hlavných aktivít návštevníkov Gemera je dominantná návšteva atraktivít spojených s kultúrno-historickým a prírodným potenciálom (vrátane prírodných atraktivít ako sú napr. jaskyne), pešia turistika a pobyt v prírode. Ide však prevažne o jednoduché výlety do regiónu (75 %), najmä rodinné výlety, výlety s priateľmi, prípadne iné jednoduché návštevy. Pobytový cestovný ruch je dôvodom návštevy regiónu len v prípade 13 % návštevníkov (víkendový pobyt), čo potvrdzuje aj nízky počet prenocovaní regiónu.

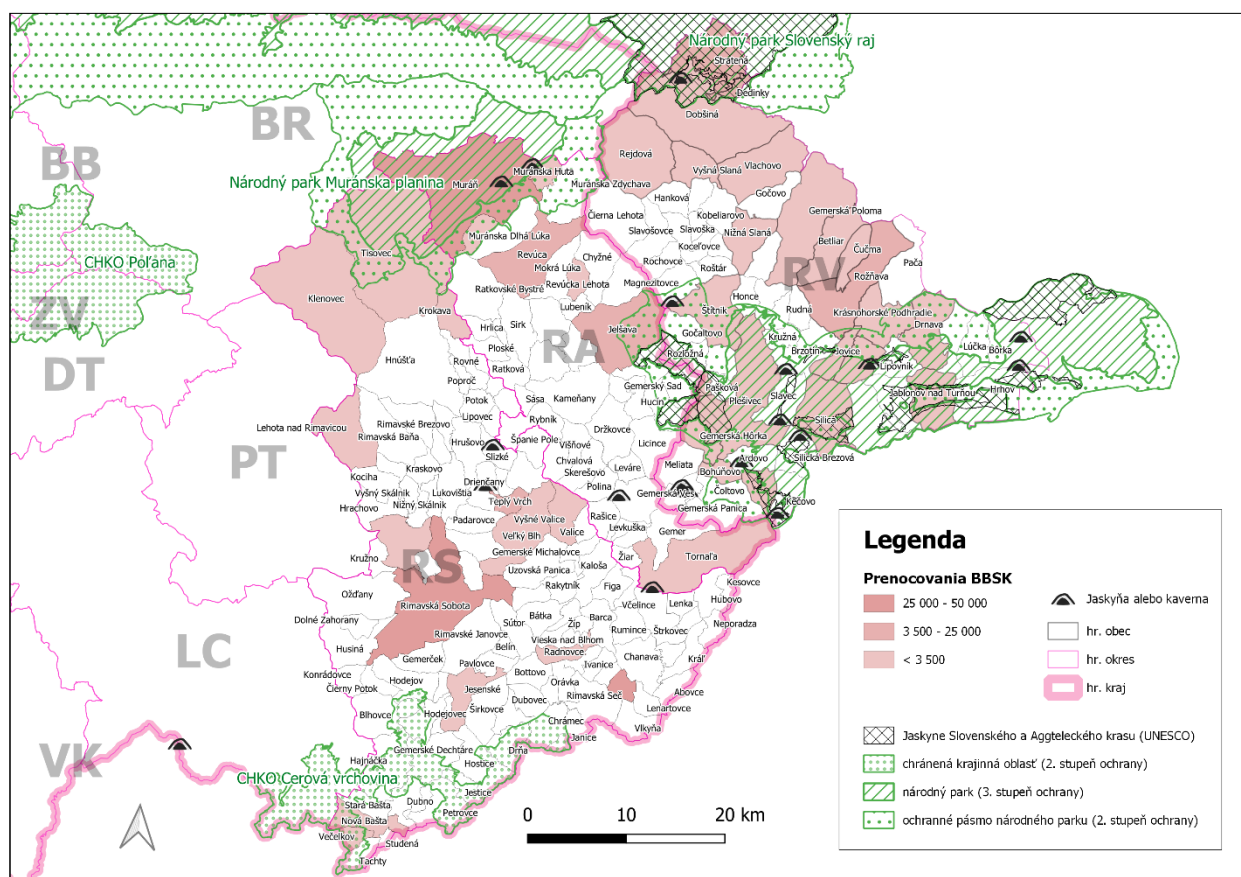

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výsledkov návštevníckeho prieskumu, 2018.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výsledkov návštevníckeho prieskumu, 2018.

PRÍRODNÝ POTENCIÁL REGIÓNU GEMER

Zdroj: vlastné spracovanie Rozvojová agentúra BBSK, 2020.

Kľúčovými rámcami prírodného potenciálu sú predovšetkým chránené územia a významné lokality, ktoré vytvárajú podmienky nielen pre rozvoj pešej turistiky, cykloturistiky a pobytu návštevníkov v prírode, ale aj pre rozvoj jedinečných produktov v prírodnom cestovnom ruchu. Na území regiónu Gemer sa nachádzajú štyri veľkoplošné chránené územia (z toho tri národné parky).

Národný park Muránska planina sa väčšou časťou svojho územia nachádza v regióne Gemer, z jeho severnej strany sa nachádza na území regiónu Horehronie. Ako už bolo uvedené, jeho vybrané lokality, ako je Muránsky hrad, Sysľovisko Biele vody a chov koní Norika Muránskeho, patria už v súčasnosti medzi často navštevované atraktivity Gemera. Okrem toho sa tu nachádzajú aj ďalšie zaujímavé atraktivity najmä pre rozvoj prírodného cestovného ruchu. Národný park má v prepojení na ďalšie územia regiónu Gemer aj čiastočne vybudovanú sieť konských trás pre produkty konského putovania (zatiaľ bez plnohodnotnej doplnkovej infraštruktúry). Na tomto území sa nachádzajú aj významné krasové útvary Tisoveckého krasu s potenciálom pre speleológiu, avšak nie sú pre návštevníkov sprístupnené.

Národný park Slovenský kras sa nachádza na území regiónu Gemer najmä okresu Rožňava (čiastočne aj okres Revúca) a Košického kraja (kultúrneho regiónu Abov). Ide o jedinečné územie Slovenska, ktoré bolo 1. marca 1977 ako prvé na Slovensku zapísané do medzinárodnej siete biosférických rezervácií v rámci programu UNESCO – Človek a biosféra. Je tu známych vyše 1350 jaskýň a priepastí. V roku 1995 boli jaskyne Slovenského krasu a príslušného Aggteleckého krasu v Maďarsku zapísané do zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO (<http://npslovenskykras.sopsr.sk/>). Medzi najviac navštevované patria Jaskyňa Domica, Gombasecká jaskyňa, Krásnohorská jaskyňa a Ochtinská aragonitová jaskyňa (ktorá sa nenachádza priamo na území národného parku ale je maloplošným chráneným územím v kategórii národná prírodná pamiatka).

Chránená krajinná oblasť Cerová vrchovina sa nachádza väčšou časťou v regióne Novohrad. Spolu s Chráneným územím TK Karancs Medvesna (Maďarsko) tvorí táto CHKO prvý medzinárodný geopark európskej i globálnej siete geoparkov UNESCO Geopark Novohrad – Nógrad. Predstavuje územie bohaté na jedinečné geologické a prírodné hodnoty, kultúrno-historické dedičstvo a tradície. Potenciál tejto oblasti (aj z hľadiska rozvoja aktívneho zahraničného cestovného ruchu zatiaľ nie je využitý, čo vyplýva aj z veľmi nízkeho počtu zrealizovaných prenocovaní nie len priamo na území aj v jeho blízkosti. Na druhej strane má

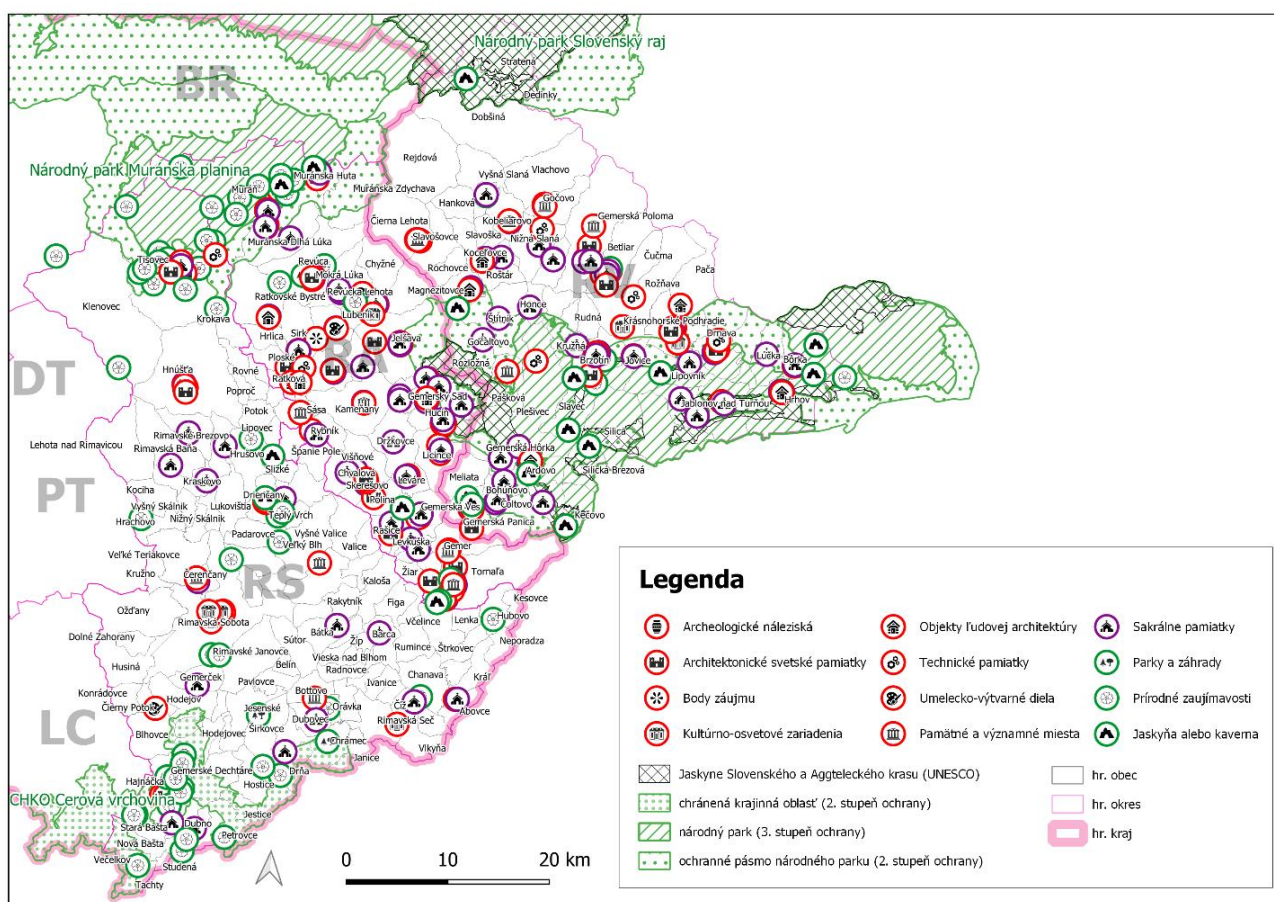

toto územie práve vďaka zachovalosti prostredia a pomerne nízkej návštevnosti osobitný potenciál pre rozvoj udržateľných foriem cestovného ruchu, najmä prírodného cestovného ruchu.

Národný park Slovenský raj sa nachádza na území troch regiónov a to Gemerského, Spišského a Horehronského a je v súčasnosti atraktívny najmä pre rozvoj pešej turistiky. Obce, ktoré sú vstupnými lokalitami do tohto národného parku sú členmi OOCR Slovenský raj a Spiš.

Okrem veľkoplošných chránených území dotvárajú potenciál pre rozvoj prírodného cestovného ruchu aj maloplošné chránené územia, jaskyne ale aj ďalšie, zatiaľ málo poznané lokality. Na území regiónu sa nachádza spolu 77 maloplošných chránených území, z toho 11 chránených areálov, 22 prírodných rezervácií, 17 národných prírodných rezervácií, 16 prírodných pamiatok medzi ktoré patrí aj 8 verejnosti voľne prístupných jaskýň a 11 národných prírodných pamiatok, kde patria aj najnavštevovanejšie jaskyne v regióne Krásnohorská jaskyňa, Ochtinská aragonitová jaskyňa ale aj menej známa prístupná Silická ľadnica. Časť maloplošných chránených území sa nachádza mimo veľkoplošných chránených území a ich ochranných pásiem.

KULTÚRNO-HISTORICKÝ POTENCIÁL REGIÓNU GEMER

Zdroj: vlastné spracovanie Rozvojová agentúra BBSK, 2020.

Služby pre návštevníkov poskytuje viacero kultúrnych inštitúcií a osvetových zariadení. Vo väčšine prípadov ide však len o regionálnu alebo miestnu návštevnosť. Okrem objektov, v ktorých sú lokalizované kultúrne inštitúcie, je takmer celé územie regiónu pokryté jedinečnými objektami a lokalitami spojenými s bohatou najmä priemyselnou históriou Gemera. Väčšina objektov nie je prístupná pre návštevníkov, najmä z dôvodu nevyhovujúceho technického stavu. Tematicky a neskôr aj produktovo ich možno rozdeliť na tieto oblasti:

- ranogotické kostolíky a ďalšie objekty a lokality Gotickej cesty,
- technické pamiatky baníctva a lokality spojené s priemyselnou (železnou) históriou,
- lokality a objekty spojené s vojenskou históriou,
- významné literárne osobnosti a objekty, lokality a trasy spojené s ich pôsobením,
- železničná história,
- hrady a svetské stavby (kaštiele).

Tematické, ľudové a technické múzeá v regióne Gemer**Národný význam z hľadiska návštevnosti:**

- Gemersko – malohontské múzeum (Rimavská Sobota),
- Hrad Krásna Hôrka (momentálne neprístupný, Krásnohorské Podhradie),
- Kaštieľ v Betliari (Betliar),
- Banícke múzeum v Rožňave (Rožňava),
- Múzeum ozubnicovej železnice (Tisovec),
- Mestské múzeum (Jelšava),
- Mauzóleum Andrássyovcov (Krásnohorské podhradie),
- Múzeum Prvého Slovenského gymnázia (Revúca).

Regionálny a miestny význam z hľadiska návštevnosti:

- Múzejná expozícia "Od ľanu k plátnu" (Babinec),
- Včelárske múzeum Jozefa Beretkeiho (Bretka),
- Vidiecky dom (Dlhá Ves),
- Múzeum rozprávky (Drienčany),
- Obecná pamätná izba (Gemerské Michalovce),
- Múzeum socialistických kuriozít (Hnúšťa),
- Múzeum Blasberga (Hnúšťa),
- Múzeum regiónu "Údolie Gortvy"(Hodejov),
- Tradičná Klenovská izba,
- Múzeum súkenníctva a gubárstva (Klenovec),
- Vidiecka izba (Kráľ),
- Pamätná izba (Lukovištie),
- Vidiecky dom (Neporadza),
- Pamätná izba Učenej spoločnosti malohontskej (Nižný Skálnik),
- Starý sedliacky dom (Rakytník),
- Obecné múzeum (Studená),
- Obecné múzeum (Širkovce),
- Mestské múzeum (Tisovec),
- Pamätná izba Jána Bottu (Vyšný Skálnik),
- Dedinské múzeum (Leváre),
- Železničné múzeum (Lubeník),
- Múzeum Muráň (Muráň),
- Markova továreň (Rožňava).

Iné (galérie, knižnice, observatóriá, planetáriá a hvezdárne, kiná, kultúrne centrá) v regióne Gemer**Národný význam z hľadiska návštevnosti:**

- Obrazáreň Andrássyovcov (Krásnohorské Podhradie),
- Kúpeľná galéria a knižnica (Číž).

Regionálny a miestny význam z hľadiska návštevnosti:

- Kultúrne centrum Kláštor (Rožňava)
- Knižnica Mateja Hrebendu (Rimavská Sobota),
- Hvezdáreň Rimavská Sobota,
- Kino Železník (Sirk),
- Kino Rimava (Hnúšťa),
- Kino pod Hradovou (Tisovec),
- Kino Orbis (Rimavská Sobota)
- Kino Klub Revúca (Revúca),
- Gemerská knižnica Pavla Dobšínskeho v Rožňave (Rožňava),
- Mestské divadlo ACTORES ROŽŇAVA (Rožňava).

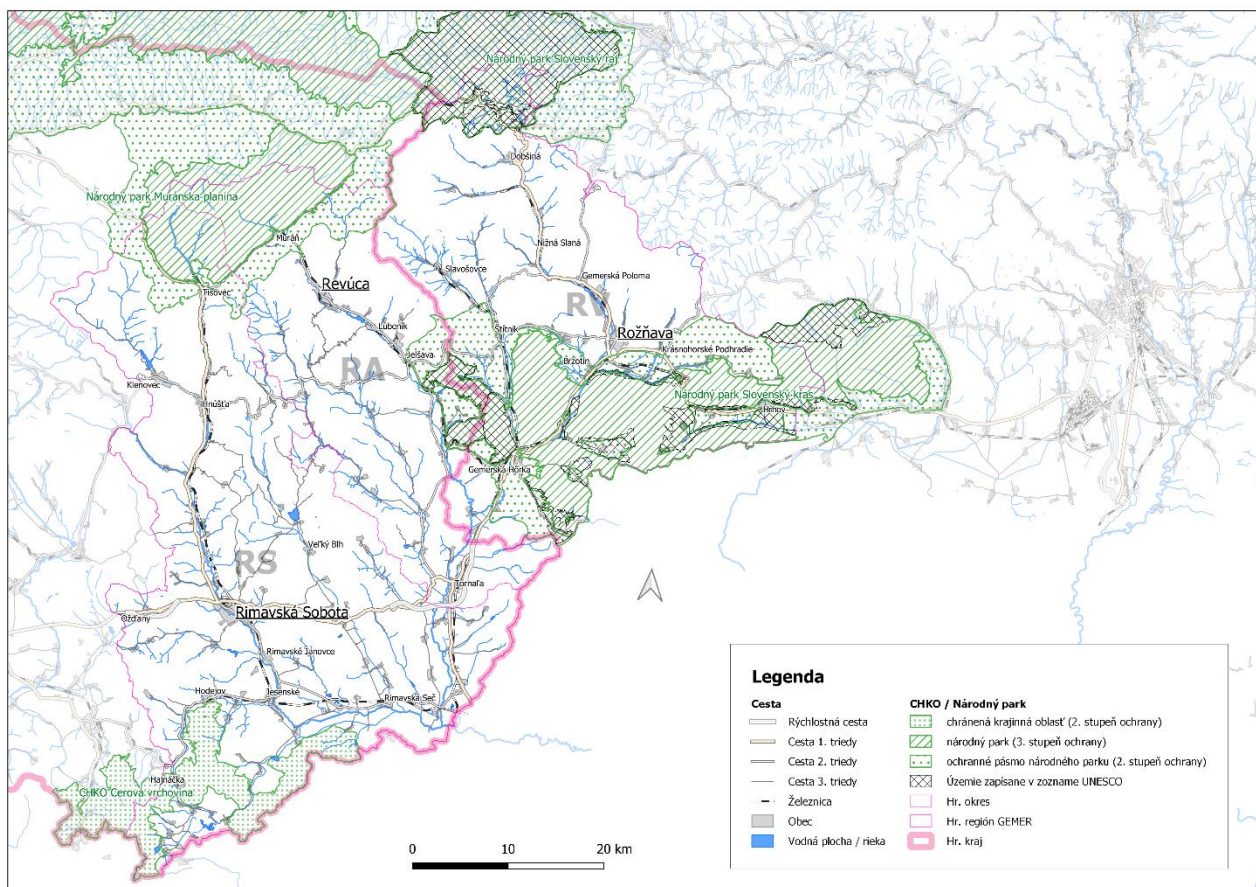
3.2 Dostupnosť územia a potenciál pešej turistiky, cykloturistiky a pohybu na trasách

Väčšina návštevníkov pricestuje do regiónu **vlastným autom/motorkou** (87 %), len malá časť ho navštívi vlakom (6,3 %) alebo autobusom (3,9 %), čo je spôsobené aj relatívne zlou dopravnou dostupnosťou regiónu aj jednotlivých lokalít v porovnaní s inými destináciami na Slovensku.

V súvislosti s prírodným charakterom regiónu aj lokalizáciou chránených území má región osobitne významný potenciál pre rozvoj pešej turistiky, cykloturistiky ale aj konskej turistiky, ktorá môže byť vhodnou alternatívou pobytu v regióne, ale aj presunu medzi atraktivitami najmä v chránených územiach. Z uvedených foriem sú v regióne najviac rozvinuté trasy pre pešiu turistiku, prostredníctvom ktorých je región dostupný takmer zo všetkých susedných regiónov (destinácií) a prepájajú aj významné atraktivity a lokality najmä prírodného potenciálu.

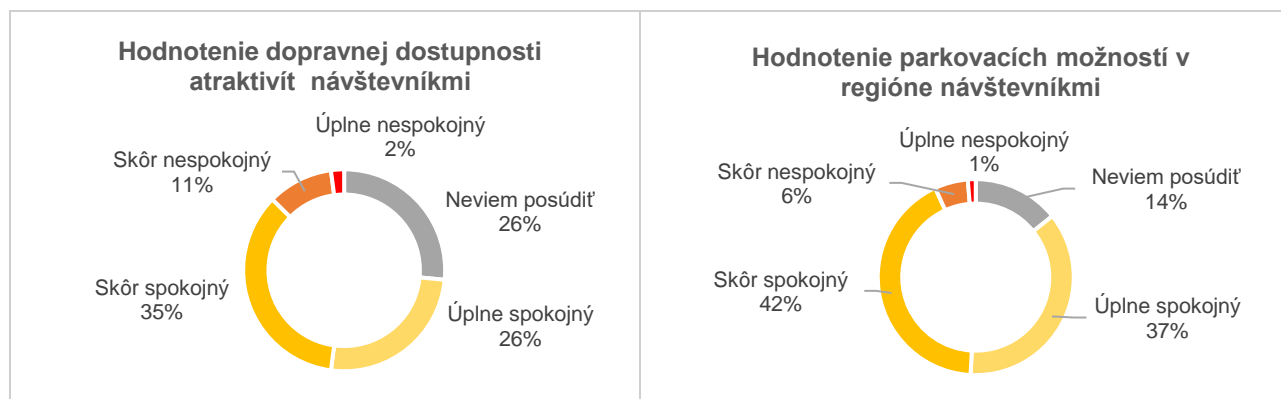

DOPRAVNÁ DOSTUPNOSŤ REGIÓNU GEMER A ATRAKTIVÍT

Zdroj: vlastné spracovanie Rozvojová agentúra BBSK, 2020.

Región, ako jeden z mála na Slovensku, nie je napojený na sieť rýchlostných ciest. Rýchlostná cesta R2 (ktorá má týmto úsekom prechádzať až do Košíc) je na území zatiaľ zrealizovaná len dvoma krátkymi úsekmi (obchvaty Tornale a Ožďan). Lokality sú dostupné okrem ciest 1. až 3. triedy aj prostredníctvom železničnej siete, avšak len málo návštevníkov regiónu ju na presun medzi atrakcivami využíva.

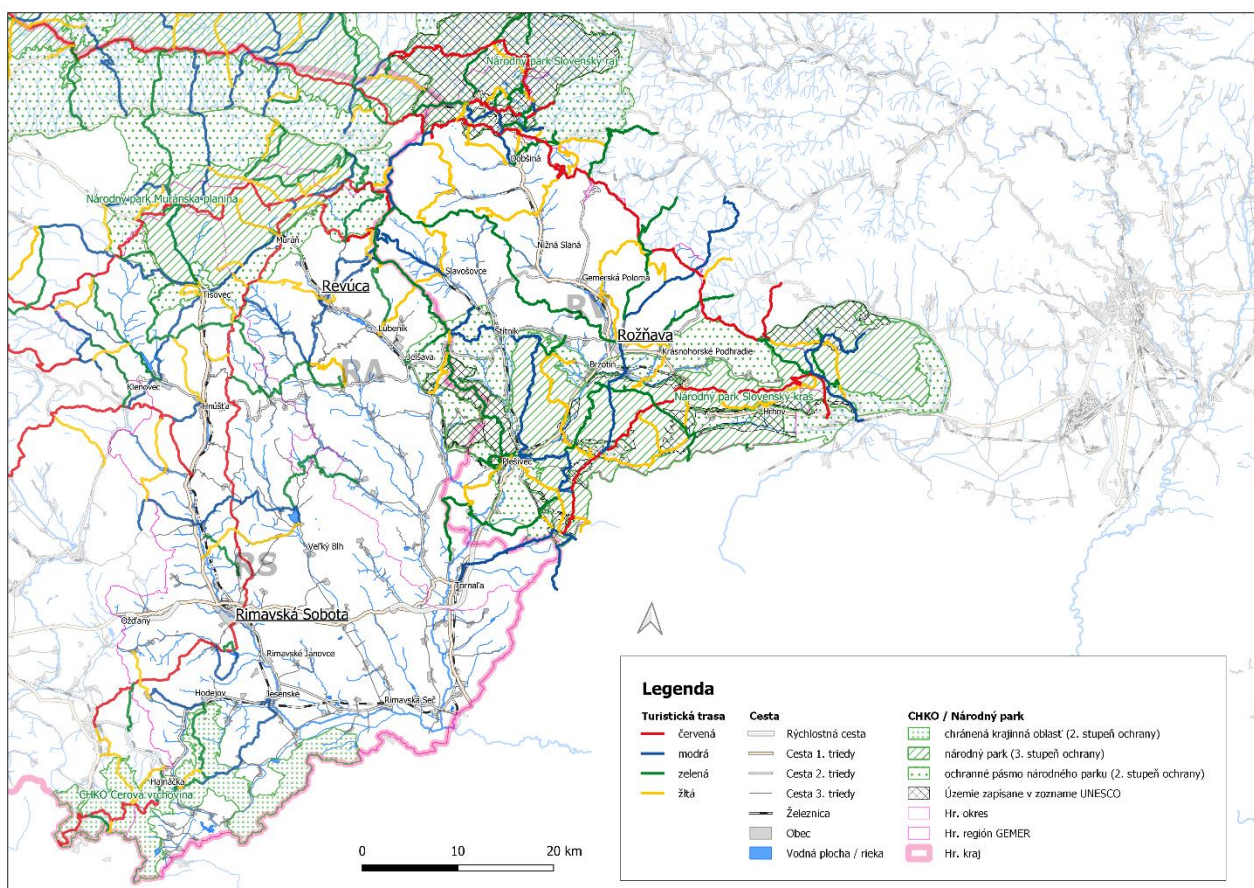
Spokojných s dopravnou dostupnosťou atrakciv sú takmer dve tretiny návštevníkov. Pri hodnotení dopravnej dostupnosti atrakciv návštevníkmi prihliadame na spôsob ich dopravy (87 % sa presúva vlastným automotorkou) aj na skutočnosť, že región má relatívne nízku návštevnosť v porovnaní s inými, lepšie napojenými regiónmi a zároveň je región navštevovaný najmä menej náročnými návštevníkmi. Stav dopravnej dostupnosti atrakciv je jedným zo štyroch hlavných dôvodov, prečo by niektorí návštevníci neodporučili región Gemer svojim priateľom a známym⁵. S uvedeným súvisí aj hodnotenie možností parkovania a stavu verejnej infraštruktúry pri atrakcivách a hlavných turistických bodoch záujmu. Takmer 80 % návštevníkov regiónu bolo v roku 2018 spokojných s možnosťami parkovania pri atrakcivách. Parkovacie miesta sú vytvorené najmä v blízkosti najnavštevovanejších lokalít a atrakciv (napr. jaskyne a iné lokality na vstupných bodoch do

⁵ Pozn.: len 1,7 % návštevníkov zapojených do návštevníckeho prieskumu by neodporučila návštevu regiónu svojim priateľom a známym.

národných parkov). Ich kapacita sa však v prípade mnohých z nich javí ako nedostatočná najmä počas hlavnej turistickej sezóny, čo vyjadrili aj niektorí návštevníci v dotazníkovom prieskume. Rovnako ako v prípade dopravnej dostupnosti atraktivít, tak aj v prípade možností parkovania sa v návštevníckom prieskume zatiaľ výrazne neprejavila všeobecná nespokojnosť s verejnou infraštruktúrou regiónu, avšak chýbajúce komplexné riešenia mobility medzi turistickými bodmi záujmu aj verejnej infraštruktúry pri a vedúcej k turistickým bodom záujmu znižujú konkurencieschopnosť regiónu Gemer v porovnaní s inými destináciami na Slovensku.

S dostupnosť atraktivít v regióne čiastočne súvisí aj informačná dostupnosť (navigačný systém a návštevnícky servis). Viac ako polovica návštevníkov regiónu (53 %) nevyužíva návštevnícky servis, čo vyplýva aj z jeho nedostupnosti. Zhruba jedna tretina nevyužila navigačný systém v regióne, čo môže vyplývať aj z toho, že sa návštevníci prepravujú ku hlavným atraktivitám autom a pravdepodobne aj s využitím navigačných zariadení.

TURISTICKÉ TRASY NA ÚZEMÍ REGIÓNU GEMER

Zdroj: vlastné spracovanie Rozvojová agentúra BBSK, 2020.

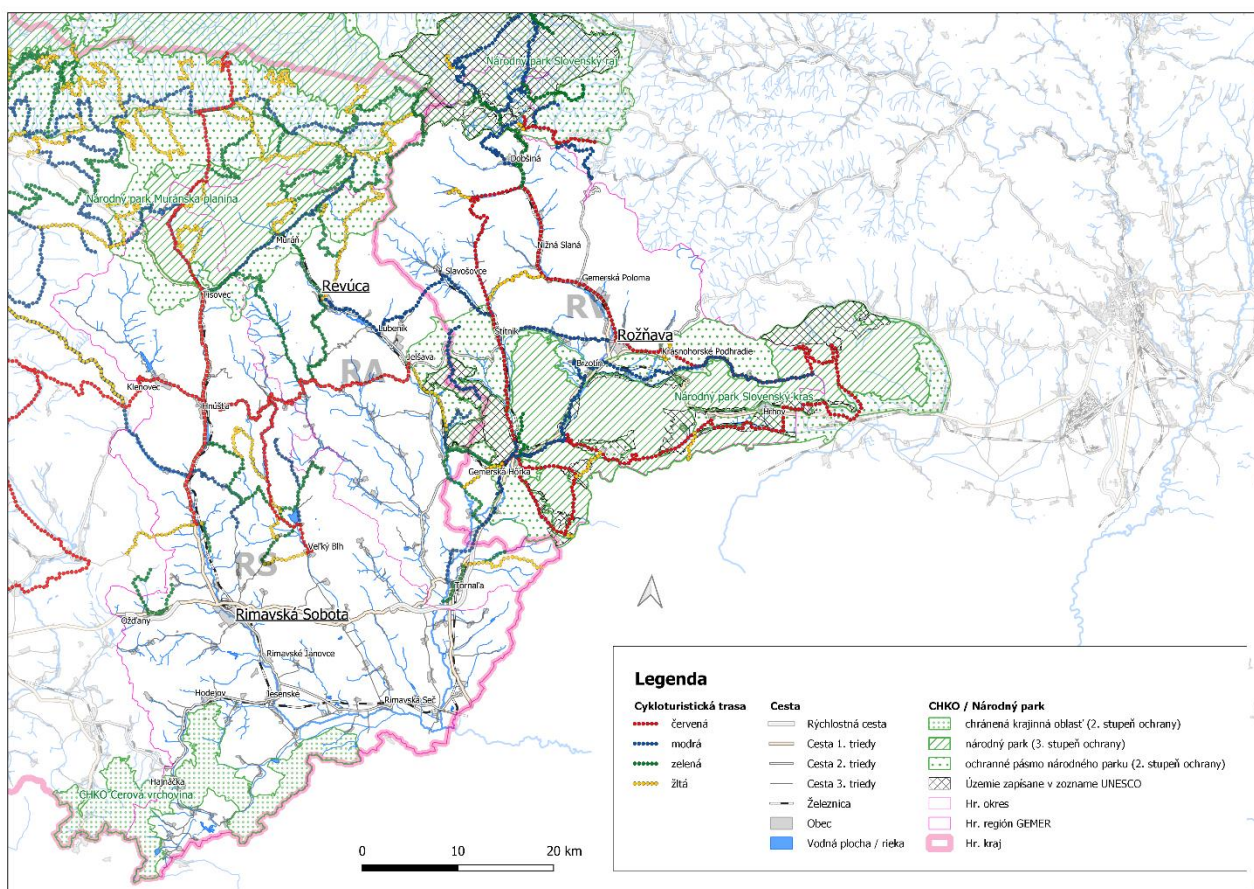
Regiónom prechádzajú dve významné turistické magistrály, a to Cesta hrdinov SNP označovaná aj ako najvýznamnejšia turistická trasa na Slovensku a menej známa aj kratšia Rudná magistrála, ktorá spája mestá a lokality na strednom Slovensku súvisiace s banskou činnosťou. Cesta hrdinov SNP je na väčšine územia Slovenska totožná s medzinárodnou turistickou E8 (európska diaľková turistická trasa s celkovou dĺžkou 4390 km, ktorá vedie z Írska do Istanbulu⁶). Cesta hrdinov SNP (vedie od Duklianskeho priesmyku po Devín) na regiónu Gemer sa pripája v blízkosti Národného parku Slovenský kras a ďalej prechádza východnou hranicou okresu Rožňava do Národného parku Slovenský raj odkiaľ pokračuje do regiónu Horehronie (Telgárt). Menej známa Rudná magistrála (vedie od Zlatých Moraviec cez Banskú Štiavnicu a Detvu na vrch Stolica v celkovej dĺžke okolo 240 km) v regióne Gemer prechádza Veporskými vrchmi do Národného parku Muránska planina, kde je aj jeden z jej hraničných bodov (vrch Stolica).

Najhustejšia sieť turistických trás je v Národnom parku Slovenský kras, ďalej v Národnom parku Slovenský raj a Národnom parku Muránska planina aj v ich okolí (napr. v lokalite Veporských vrchov, Rožňavy). Národné parky sú aj turistickými trasami navzájom prepojené, vrátane prepojenia na trasy v susedných regiónoch. Nižšia hustota turistických trás je v okolí CHKO Cerová vrchovina, ktorá je aj jednou z najmenej navštevovaných lokalít regiónu.

⁶ Zdroj: https://dwa.org.uk/ldp/public/e_routes.php

CYKLOTURISTICKÉ TRASY NA ÚZEMÍ REGIÓNU GEMER

Zdroj: vlastné spracovanie Rozvojová agentúra BBSK, 2020.

Regiónom Gemer neprechádza ani jedna medzinárodná cyklomagistrála (trasa celoeurópskej siete Eurovelo). Regiónom prechádza zo západu na východ Rudohorská cyklomagistrála, ktorá sa v meste Hnúšťa stretáva s cyklomagistrálou Liptov - Horehronie - Gemer, ktorá prechádza zo severu regiónu na juh (končí v obci Hrachovo). Na území Národného parku Slovenský kras je vytvorená sieť trás cyklomagistrály Slovenský kras.

Napojenie regiónu na cykloturistické trasy chýba v južnej časti okresu Rimavská Sobota a z hľadiska prihraničného potenciálu regiónu chýba prepojenie trás na susedné Maďarsko nie len v okrese Rimavská Sobota ale aj v okrese Revúca.

Najhustejšia sieť cykloturistických trás je v lokalitách národných parkov a v okolí Hnúšte smerom na vodnú nádrž Teplý Vrch. Naopak v južnej časti okresu Rimavská sobota a lokalite Cerovej vrchoviny a jej okolia nie je vytvorená žiadna cykloturistická trasa aj napriek už spomenutému vysokému potenciálu návštevnosti z Maďarska. Na trasách chýba doplnková infraštruktúra a služby pre rozvoj cykloturistiky, čo súvisí aj s nedostatočným pokrytím regiónu trasami, resp. ich úplná absencia v niektorých častiach regiónu.

Región má vysoký **potenciál pre rozvoj konskej turistiky** vrátane konského putovania (pohybu na trasách), ktorý vyplýva z historického vývoja regiónu (chovu koní) aj jeho napojenia na Maďarsko. V súčasnosti sa na území rozvíja konské putovanie (trasy a infraštruktúra) v rámci projektu a myšlienky „Huculská magistrála“ so zameraním na región Muránska planina - Čierny Hron. Magistrála má spolu 36 km trás, 9 staníc (nástupných alebo prestupných staníc alebo zastávok)⁷, ktoré prepájajú lokality Národného parku Muránska planina a CHKO Poľana (región Podpoľanie a Horehronie). Konskú turistiku rozvíja lokálne aj niekoľko poskytovateľov služieb (najmä klubov a občianskych združení). Konské trasy a ich potenciál však nie je na území regiónu osobitne zmapovaný.

Prírodné prostredie vytvára dobrý **potenciál pre rozvoj vodnej turistiky** na rieke Slaná, ktorá pramení v Stolických vrchoch a vteká do rieky Tisa na území Maďarska. Na území regiónu preteká aj územím Slovenského krasu, kde priberá aj krasové vody aj z jeho najvýznamnejších jaskýň). Potenciál pre vodnú

⁷ Zdroj: <http://www.huculskamagistrala.sk/>

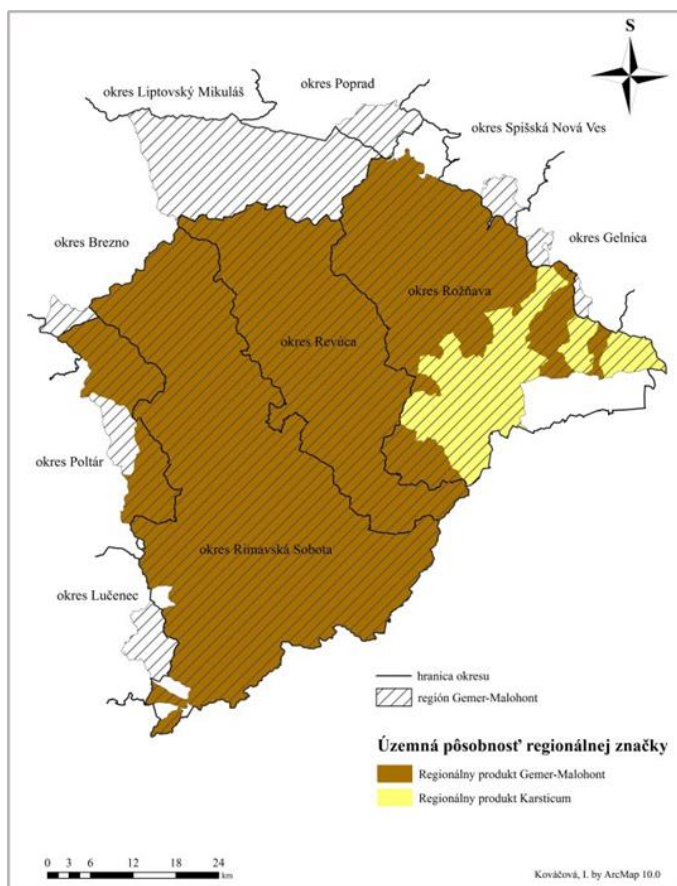
turistiku má aj rieka Muráňka, ktorá pramení v národnom parku Muránska Planina a v súčasnosti má už čiastočne vytvorenú infraštruktúru pre splavovanie aj produkt okolo obce Jelšava.

3.3 Regionálna produkcia a regionálne značky ako súčasť rozvojového potenciálu

Na území regiónu Gemer pôsobia **dve regionálne značky s označením Regionálny produkt**. Značka Regionálny produkt Gemer-Malohont je jednou zo šiestich značiek pôsobiacich na území Banskobystrického kraja.

Značka regionálny produkt Gemer- Malohont je koordinovaná Miestnou akčnou skupinou Malohont a jej územná pôsobnosť pokrýva okres Rimavská Sobota, Revúca, časť okresu Poltár (8 obcí historického regiónu Gemer-Malohont) a časť okresu Rožňava. Obce na území Slovenského krasu v okrese Rožňava patria pod územnú pôsobnosť značky Regionálny produkt Karsticum, ktorá je koordinovaná Občianskym združením ALMA – Centrum.

Regionálne značky sú systémy kvality poľnohospodárskych produktov, potravinárskych výrobkov, tradičných remeselných a iných spotrebných výrobkov a služieb spojených s regiónom. Označenie produktov regionálnou značkou garantuje pôvod produktu v regióne, vysoký podiel ručnej (remeselnej práce) ako aj ďalšie prínosy produktu aj jeho producenta/výrobca/ poskytovateľa služby k rozvoju regiónu a uchovávaní jeho tradícií v oblasti remesiel a poľnohospodárskej produkcie. Tieto produkty majú vysoký potenciál prezentácie regiónu návštevníkom. Sietujú aktérov v území a ich koordinátori tak vytvárajú veľmi dobré podmienky pre tvorbu ucelenej ponuky územia, odbyt regionálnych produktov návštevníkmi regiónu, a to buď prostredníctvom priameho predaja regionálnych produktov alebo prostredníctvom vytvárania dodávateľsko-odberateľských reťazcov medzi regionálnymi výrobcami a zariadeniami cestovného ruchu.

Pôsobnosť regionálnej značky Regionálny produkt Gemer-Malohont a Regionálny produkt Karsticum

Zdroj: MAS Malohont, dostupné na: <https://www.produkty.gemer-malohont.sk>.

3.4 Štruktúra ubytovacích zariadení

V regióne Gemer sa v roku 2019 nachádzalo spolu **115 ubytovacích zariadení** s celkovou kapacitou takmer 3 tisíc lôžok, z toho najviac v okrese Rožňava a najmenej v okrese Revúca, v ktorom sa však rovnako ako v okrese Rimavská Sobota zvýšil počet stálych lôžok v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 10 %.

Okres	Počet ubytovacích zariadení	Počet lôžok	Zmena stálych lôžok 2019/2018	Podiel stálych lôžok na regióne Gemer
Revúca	16	478	+ 10 %	16%
Rimavská Sobota	28	1 092	+ 10 %	37%
Rožňava	71	1 389	+ 1 %	47%
Gemer spolu	115	2 959	+ 6 %	100%

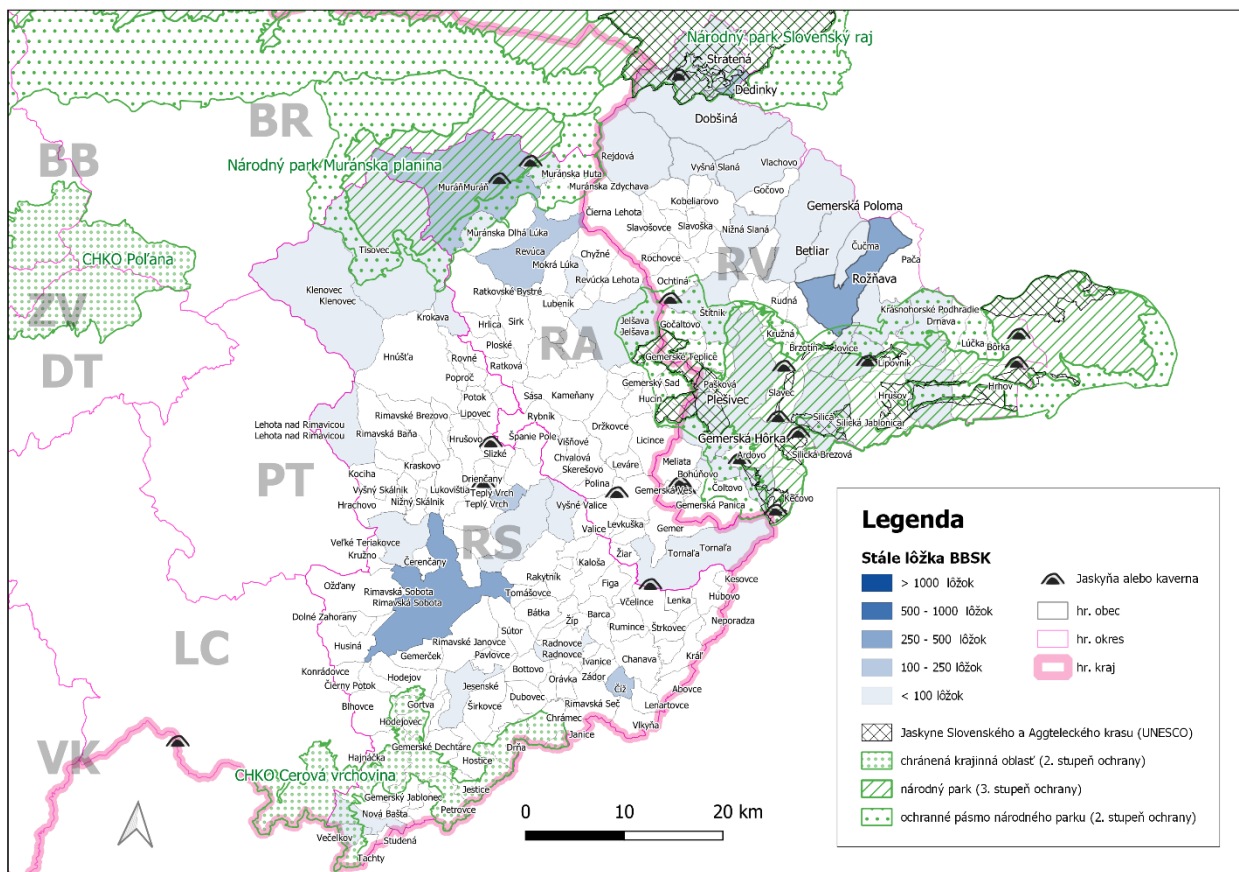
Kapacita ubytovacích zariadení v regióne Gemer v roku 2019.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov Štatistického úradu SR, 2020.

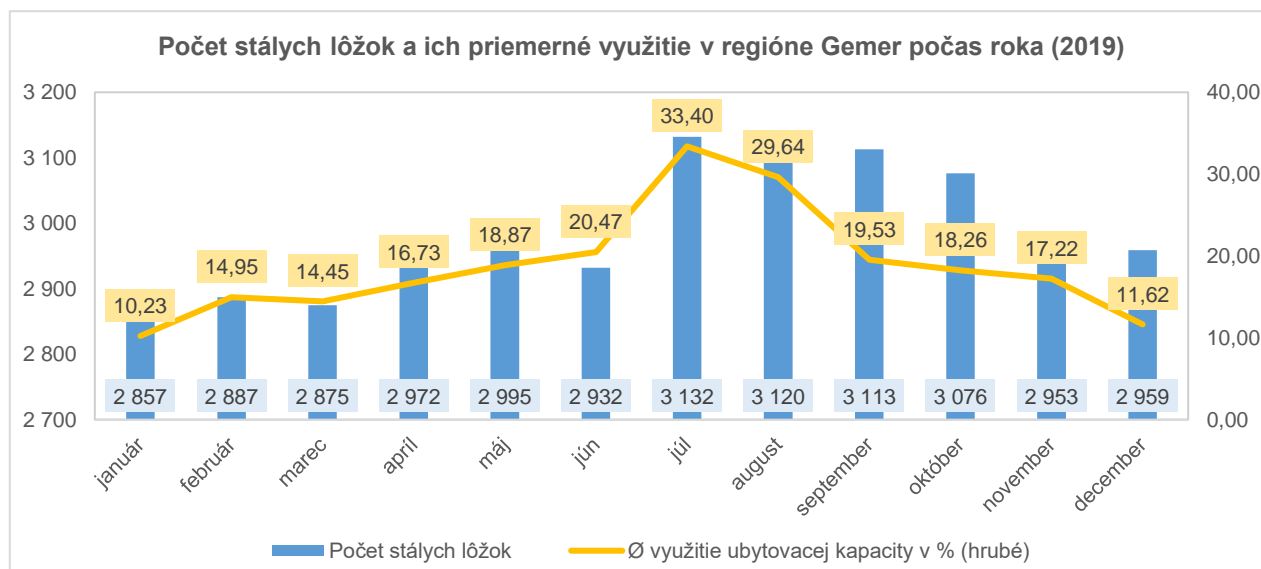
Až jednu štvrtinu stálych lôžok tvoria ubytovacie zariadenia v meste Rimavská Sobota (364 lôžok) a Rožňava (431 lôžok). Nad 100 lôžok majú ubytovacie zariadenia v obci Betliar (111 lôžok), Dedinky (138 lôžok), Krásnohorská Dlhá lúka (151), Muráň (156) a Revúca (162) a Teplý Vrch (216 lôžok). Vo väčšine obcí regiónu je počas roka evidovaných menej ako 100 lôžok.

HUSTOTA UBYTOVACÍCH KAPACÍT V REGIÓNE

Zdroj: vlastné spracovanie Rozvojová agentúra BBSK, 2020.

V letných mesiacoch, kedy je aj vyššia návštevnosť regiónu je evidovaný aj väčší počet ubytovacích zariadení aj stálych lôžok. V tomto období dosahuje región aj vyššie priemerné využitie ubytovacej kapacity.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov Štatistického úradu SR, 2020.

V štruktúre ubytovacích zariadení prevažujú zariadenia nižšej kategórie a triedy. Podľa údajov z návštevníckeho prieskumu (2018) sa v zariadeniach kategórie a triedy hotel/penzión ** ubytuje približne

jedna štvrtina návštevníkov, v zariadeniach hotel/penzión *** približne 14 % návštevníkov, čo môže čiastočne vyplývať aj z nedostatočného pokrytia regiónu zariadeniami s takýmto ubytovacím štandardom. Ubytovanie v súkromí preferovalo 14 % návštevníkov. Rovnako ako v niektorých iných regiónoch Slovenska sa približne jedna štvrtina návštevníkov ubytuje počas pobytu u rodiny, známych alebo na vlastnej chate alebo chalupe.

4. VÝKONNOSŤ REGIÓNU GEMER

Vývoj cestovného ruchu v regióne Gemer z hľadiska počtu návštevníkov aj prenocovaní má stúpajúcu tendenciu. Od roku 2014 do roku 2019 sa zvýšil počet návštevníkov regiónu o 53 % a počet prenocovaní o 35 %. Región má stále nízku návštevnosť zo zahraničia, aj keď sa podiel prenocovaní zahraničných návštevníkov za posledných 5 rokov zvýšil z 11 % na 15 % z celkového počtu prenocovaní.

4.1 Výkonnosť podľa okresov

Za posledných 5 rokov sa počet prenocovaní návštevníkov najvýraznejšie zvýšil medzi rokmi 2018 a 2019 a to až o 18 %, pričom najrýchlejšie rástla návštevnosť z hľadiska počtu prenocovaní okresu Revúca a najpomalšie okres Rožňava, a to o 13 %.

Okres	Prenocovania návštevníkov			Prenocovania domácich návštevníkov			Prenocovania zahraničných návštevníkov		
	Počet 2019	Zmena 19/18	Podiel/ región Gemer	Počet 2019	Zmena 19/18	Podiel/ región Gemer	Počet 2019	Zmena 19/18	Podiel/ región Gemer
Revúca	53 813	+ 29 %	26 %	51 509	+ 29 %	25 %	2 304	+ 26 %	1 %
Rimavská Sobota	101 927	+ 15 %	49 %	86 681	+ 16 %	42 %	15 246	+ 6 %	7 %
Rožňava	51 372	+ 13 %	25 %	37 525	+ 11 %	18 %	13 847	+ 20 %	7 %
Gemer spolu	207 112	+ 18 %	100 %	175 715	+ 19 %	85 %	31 397	+ 13 %	15 %

Počet prenocovaní v regióne Gemer v roku 2019.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov Štatistického úradu SR, 2020

V regióne Gemer sa ako už bolo uvedené, výrazne prejavuje sezónnosť a je navštevovaný najmä počas letných mesiacov. Pri porovnaní jednotlivých okresov sú najväčšie rozdiely v návštevnosti počas roka v okrese Rožňava, najviac vyrovnaný vývoj je v okrese Revúca.

Aj napriek tomu, že sa v regióne zvyšuje počet návštevníkov aj počet prenocovaní, priemerná dĺžka pobytu sa od roku 2014 znižuje. Zatiaľ čo v roku 2014 bola na úrovni 3 dní, v roku 2019 to bolo už len 2,7 dňa. Tento pokles je spôsobený najmä vysokým poklesom priemernej dĺžky pobytu domácich návštevníkov v okrese Rimavská Sobota (o 1,4 dňa), ktorý má najvyšší podiel na počte prenocovaní v regióne, v ostatných okresoch sa pobyt návštevníkov od roku 2014 predĺžil.

Okres	Priemerný počet prenocovaní	Zmena 19/18	Domáci návštevníci	Zahranční návštevníci
Revúca	2,29	+ 0,08 dňa	2,29	2,40
Rimavská Sobota	3,15	- 0,17 dňa	3,42	2,20
Rožňava	2,46	+ 0,11 dňa	2,55	2,25
Gemer spolu	2,70	0	2,81	2,23

Priemerná dĺžka pobytu návštevníkov v regióne Gemer v roku 2019.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov Štatistického úradu SR, 2020

V okrese Revúca sa okrem počtu prenocovaní najvýraznejšie zvýšili aj tržby návštevníkov. Najvyšší medziročný nárast bol v roku 2019 a to až o 74 %. V tomto okrese je zároveň najvyššia tržba na prenocovanie návštevníkov. Najvyššie absolútne tržby dosahuje okres Rimavská Sobota, čo je dané najvyšším počtom prenocovaní zo všetkých troch okresov. Tržby návštevníkov rastú od roku 2014 najpomalšie a najnižšia je aj priemerná tržba na prenocovanie (len 17 €), čo je v porovnaní s okresom Revúca o takmer 12 € nižšia. Najnižšie absolútne aj priemerné tržby na návštevníka (takmer o polovicu nižšie ako v okrese Revúca) dosahujú zariadenia v okrese Rožňava pri podobnom počte prenocovaní, čo môže byť dané chýbajúcimi zariadeniami s komplexnými službami a vyšším štandardom.

Okres	Tržby návštevníkov ubytovacích zariadení			Priemerné tržby na prenocovanie v €			
	Tržby spolu v €	Zmena 19/18	Podiel na tržbách regiónu Gemer	Spolu v €	Zmena 19/18	Domáci návštevníci	Zahraníční návštevníci
Revúca	1 521 086	+ 74 %	38%	28,27	+ 7,3 €	28,55	21,98
Rimavská Sobota	1 716 615	- 2 %	43%	16,84	- 2,8 €	16,58	18,31
Rožňava	792 146	+ 24 %	20%	15,41	+ 1,4 €	13,06	21,83
Gemer spolu	4 029 847	+ 24 %	100%	19,46	- 0,1 €	19,34	20,13

Tržby návštevníkov ubytovacích zariadení v regióne Gemer v roku 2019.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov Štatistického úradu SR, 2020

V okrese Revúca dosahujú zariadenia najvyššie ročné tržby na lôžko (viac ako 3,2 tis. €) pri najvyššom priemernom ročnom využití ubytovacej kapacity (31 %). V okrese Rimavská Sobota sú takmer o polovicu nižšie priemerné tržby na lôžko (1,6 tis. €), čo môže byť spojené nie len nižšími cenami služieb (nižším štandardom zariadení) ale aj nižším priemerným využitím ubytovacej kapacity (26 %). Najnižšie priemerné tržby na lôžko sú v okrese Rožňava (570 €) pri rovnako najnižšom priemernom ročnom využití kapacity (10 %).

Detailný vývoj všetkých sledovaných ukazovateľov výkonnosti a ich vývoj od roku 2014 do roku 2019 v jednotlivých okresoch je obsahom príloh tejto koncepcie.

4.2 Výkonnosť subdestinácií

Na základe základného rozvojového potenciálu regiónu a hlavných centier koncentrácie ubytovaných návštevníkov v jednotlivých obciach môžeme rozdeliť región na niekoľko subdestinácií.

Územie (subdestinácia)	Pobytové obce
Muránska planina a okolie	Muráň, Muránska Huta, Muránska Lehota, Revúca, Revúcka Lehota, Tisovec
Slovenský kras	Jelšava, Tornaľa, Riečka, Krásnohorská Dlhá Lúka, Krásnohorské Podhradie, Bohúňovo, Dlhá Ves, Drnava, Gemerská Hôrka, Jablonov nad Turňou, Jovice, Plešivec, Štítnik
Slovenský raj	Dobšiná, Dedinky, Stratená
Rimavská Sobota a okolie	Rimavská Sobota, Teplý Vrch Veľký Blh, Veľké Teriakovce, Vyšné Valice
Rožňava a okolie/ Betliar	Rožňava, Betliar, Gemerská Poloma, Čučma, Nižná Slaná, Vlachovo, Vyšná Slaná
Číž	Číž
Cerová vrchovina	Jesenské, Radnovce, Nová Bašta, Večelkov
Iné	Klenovec, Krokava, Lehota nad Rimavicou

Okres	Subdestinácia	člen OOCR Gemer	Obec	Počet prenocovaní	Zmena 19/18	Podiel na okrese	Podiel na reg. Gemer	Podiel na OOCR
Revúca	Muránska planina	áno	Muráň	35 115	+ 27 %	65 %	17 %	51 %
		áno	Revúca	4 851	+ 26 %	9 %	2 %	7 %
		nie	Muránska Huta	10 400		19 %	5 %	9 %
		nie	Muránska Lehota					
	nie	Revúcka Lehota						
	Slovenský kras	áno	Jelšava	3 447		6 %	2 %	5 %
áno		Tornaľa						
Okres Revúca spolu				53 813	+ 29 %	100 %	26 %	71 %

Rimavská Sobota	Muránska planina	áno	Tisovec	6 151		6 %	3 %	2 %
	Hnúšťa/ Klenovec/ Krokava/ Lehota nad Rimavicou	nie	Klenovec					
		nie	Krokava					
		nie	Lehota nad Rimavicou					
		áno	Hnúšťa	0		0 %	0 %	0 %
		áno	Jesenské	2 013		2 %	1 %	1 %
	nie	Radnovce						
	nie	Nová Bašta						
		nie	Večelkov					

Okres	Subdestinácia	člen OOCR Gemer	Obec	Počet prenocovaní	Zmena 19/18	Podiel na okrese	Podiel na reg. Gemer	Podiel na OOCR
	Rimavská Sobota a okolie	nie	Rimavská Sobota	39 295	+ 18%	39 %	19 %	
		nie	Teplý Vrch	6 656		7 %	3 %	
		nie	Veľký Blh	969		1 %	0 %	
		nie	Veľké Teriakovce	1 515		1 %	1 %	
	nie	Vyšné Valice						
	Číž	nie	Číž	45 328		44 %	22 %	
	Slovenský kras	nie	Riečka					
Okres Rimavská Sobota spolu				101 927	+ 15 %	100 %	49 %	3 %

Rožňava	Rožňava a okolie/ Betliar	áno	Rožňava	17 357	+ 16 %	34 %	8 %	25 %
		nie	Betliar	2 908	+ 36 %	6 %	1 %	
	Iné/Muránska planina	nie	Rejdová	704	- 38 %	1 %	0 %	
	Slovenský kras	nie	Krásnohorská Dlhá Lúka	3 538	+315 %	7 %	2 %	
		nie	Krásnohorské Podhradie, Bohúňovo, Dlhá Ves, Drnava, Gemerská Hôrka, Jablonov nad Turňou, Jovice, Plešivec, Štítnik	15 382		30 %	7 %	
		nie	Gemerská Poloma, Čučma, Nižná Slaná, Vlachovo, Vyšná Slaná					
	Rožňava a okolie/ Betliar/ iné	nie	Stratená					
	Slovenský raj	nie*	Dedinky	8 486	- 3 %	17 %	4 %	
		nie*	Dobšiná	2 997	+ 20 %	6 %	1 %	
	Okres Rožňava spolu				51 372	+ 13 %	100 %	25 %
OOCR GEMER spolu				69 012			33 %	
REGIÓN GEMER spolu				207 112	+ 18 %		100 %	

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov Štatistického úradu SR, 2020

* obce Stratená, Dedinky a Dobšiná sú členom OOCR Slovenský Raj & Spiš.

5. ZHODNOTENIE POTENCIÁLU, VÝKONNOSTI A ROZVOJOVÝCH POTRIEB

Kľúčové rozvojové potreby vo väzbe na potenciál a výkonnosť regiónu Gemer je zhrnutý do 6 rámových oblastí.

INŠTITUCIONÁLNE ZÁZEMIE A SPRAVOVANIE DESTINÁCIE

Potreba sieťovania na všetkých úrovniach a vytvárania nových a prehĺbovania existujúcich partnerstiev.

Potreba posilňovania inštitucionálneho zázemia (vrátane ľudských zdrojov) pre koordinovaný rozvoj cestovného ruchu. Osobitne dôležité je zvyšovanie stability OOCR Gemer prostredníctvom rozširovania členskej základne o nové členské obce s dôrazom na pobytové obce a centrá návštevnosti (lokality s turistickými bodmi záujmu). Potreba vyplýva aj zo závislosti štátnych zdrojov financovania OOCR od výkonov (prenocovaní) zrealizovaných na území jej členských obcí a výšky nimi vybranej dane za ubytovanie a sumy členských príspevkov v zmysle zákona o podpore cestovného ruchu. Na financovaní OOCR sa v súčasnosti podieľa len jedna tretina (33 %) výkonov/prenocovaní regiónu.

Príležitosti

- ✓ existujúca sieť aktívnych MAS a VSP (spolu 170 obcí) a pôsobnosť aktívnych subjektov v rozvoji prírodného a kultúrno-historického potenciálu, ktorá vytvára dobré predpoklady pre posilnenie inštitucionálneho zázemia pre spoluprácu v koordinovanom rozvoji cestovného ruchu .
- ✓ nastavenie spravovania destinácie v súlade s princípmi udržateľného rozvoja, ktorá vyplýva z toho, že región nie je poznačený neudržateľnými aktivitami v cestovnom ruchu (čo paradoxne vyplýva z nízkeho stupňa rozvoja cestovného ruchu v regióne).

Ohrozenia

- ! pretrvávajúce príp. prehľbujúce sa socio-ekonomické problémy v regióne (všetky okresy regiónu patria medzi NRO),
- ! neochota subjektov spolupracovať spojená s nízkym povedomím o význame koordinovaného rozvoja cestovného ruchu a nevyhnutnosti jeho nastavenia (smerovania) formou udržateľných aktivít,
- ! nedostatok dát potrebných pre strategické rozhodovanie (na lokálnej, regionálnej aj národnej úrovni),
- ! nezohľadnenie potrieb a problémov najmenej rozvinutých regiónov Slovenska v systéme financovania rozvoja cestovného ruchu.

VÝKONNOSŤ REGIÓNU (ROZSAH SLUŽIEB A INOVAČNÝ POTENCIÁL)

Potreba rozširovania ponuky služieb ubytovacích zariadení a iných doplnkových – zážitkových a relaxačných služieb, ktoré prispievajú ku komplexnosti ponuky a zvyšovaniu príjmov z cestovného ruchu. Región má napriek vysokému rozvojovému potenciálu nízku výkonnosť. Pobytový cestovný ruch sa významnejšie rozvíja (počet prenocovaní od 25 do 50 tisíc) len v obci Muráň, meste Rožňava a kúpeľnom meste Číž, čo je dané aj chýbajúcou infraštruktúrou a nízkym rozsahom služieb vo väčšine ostatného územia regiónu. **Slabou stránkou regiónu** je nedostatok poskytovateľov služieb (vrátane služieb vyššej kvality), nízky stupeň inovatívnosti pri poskytovaní zážitkových, relaxačných a iných doplnkových služieb.

Príležitosti

- ✓ atraktívny endogénny potenciál regiónu,
- ✓ dobré klimatické podmienky vyplývajúce z lokalizácie veľkej časti územia regiónu v teplej a mierne teplej klimatickej oblasti Slovenska a existencia vodných plôch (Teplý Vrch, Tornaľa a Kurinec) vytvárajú dobrý potenciál pre pobyt a letnú rekreáciu pri vode. V súčasnosti majú nízke využitie v ponuke cestovného ruchu vzhľadom na zlý stav infraštruktúry a nedostupnosť služieb, avšak môžu byť významným zdrojom rastu výkonnosti destinácie.

Ohrozenia

- ! chýbajúce zdroje financovania rozvojových aktivít v regiónoch/územiach s chýbajúcou infraštruktúrou a prehľbovanie regionálnych rozdielov z hľadiska výkonnosti v porovnaní s inými destináciami Slovenska,
- ! pokles zahraničnej návštevnosti (najmä z Maďarska) spôsobená nedostatočnou konkurencieschopnosť v oblasti rozsahu a kvality služieb aj v súvislosti s pretrvávajúcou mimoriadnou situáciou spôsobenou COVID 19.

KVALITA POSKYTOVANÝCH SLUŽIEB

Potreba zvyšovania kvality služieb a uplatňovania manažmentu kvality. **Slabou stránkou** regiónu je nízka kvalita služieb, čo sa prejavuje nie len na relatívne nízkom počte návštevníkov (v porovnaní s inými destináciami v Banskobystrickom kraji ale aj v SR) ale aj nízkym podielom zahraničných návštevníkov (15 % prenocovaní) aj napriek vysokému potenciálu, ktorý vyplýva z jeho prihraničnej lokalizácie. Nízku kvalitu služieb ubytovacích zariadení odzrkadľujú aj nízke priemerné výdavky návštevníkov najmä v okrese Rožňava (15 €/prenocovanie) a Rimavská Sobota (17 €/prenocovanie). V regióne je nedostatok ubytovacích služieb všetkých kategórií a tried aj kvalitných stravovacích služieb.

Potreba vytvárania podmienok pre poskytovanie zážitkových a sprievodcovských služieb miestnymi obyvateľmi. V regióne úplne absentujú sprievodcovské služby pre návštevníkov v prírodných a kultúrnych lokalitách, vo vidieckom a mestskom prostredí aj napriek vysokému počtu atraktívnych miest a lokalít.

Príležitosti

- ✓ Vysoký potenciál regiónu v oblasti regionálnej produkcie (poľnohospodárskej aj potravinárskej) pre poskytovanie kvalitných gastronomických služieb;
- ✓ ponuka sprievodcovských a zážitkových služieb, ktorá je zároveň príležitosťou socio-ekonomického rastu regiónu prostredníctvom zamestnávania miestnych obyvateľov;
- ✓ pôsobnosť stredných odborných škôl v regióne a možnosti ich zapojenia do kontinuálneho zvyšovania kvality služieb.

Ohrozenia

- ! chýbajúce zdroje financovania investičných aktivít v oblasti zvyšovania kvality služieb a iných aktivít zameraných na vzdelávanie ľudských zdrojov pre poskytovanie služieb v cestovnom ruchu a vo všetkých turistických bodoch záujmu (vrátane informačných centier a miest prvého kontaktu);

- ! nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily a skúseností miestnych pre poskytovanie kvalitných služieb (vrátane sprievodcovských a zážitkových);
- ! odchod mladých ľudí a pracovnej sily z regiónu z dôvodu zlej socio-ekonomickej situácie.

DOSTUPNOSŤ REGIÓNU A PRÍSTUPNOSŤ TURISTICKÝCH BODOV ZÁUJMU

Potreba budovania a udržiavania cykloturistických trás a doplnkovej infraštruktúry a služieb pre rozvoj cykloturistiky aj prepojenia/zlepšenia dostupnosti lokalít a TBZ. Región má veľmi slabé pokrytie cykloturistickými trasami (okrem území všetkých troch národných parkov). Cykloturistické trasy úplne absentujú v južnej časti okresu Rimavská Sobota a aj napriek vysokému potenciálu návštevnosti z Maďarska nie sú trasy na túto krajinu napojené ani v okrese Revúca. Pre budovanie trás aj ich obnovu chýba základná projektová dokumentácia, preto je **v krátkodobom horizonte nevyhnutné zintenzívnenie projektovej podpory.**

Potreba zlepšiť stav verejnej infraštruktúry pri/ vedúcej k existujúcim aj potenciálnym turistickým bodom záujmu, ktorá je momentálne vytvorená len obmedzene a tiež len pri niektorých v súčasnosti najnavštevovanejších lokalitách a atraktivitách (najmä jaskyniach). V lokalitách (najmä národných parkoch) chýbajú komplexné riešenia.

Potreba riešenia/ tvorby modelov ekonomickej udržateľnosti atraktivít a trás vyplýva z nedostupnosti externých zdrojov financovania.

Potreba zlepšenia dostupnosti atraktivít vrátane riešení prostredníctvom prostredie menej zaťažujúcich alternatív (prostriedkami verejnej dopravy, príp. pomocou kyvadlovej a zokruhovanej dopravy v rozsiahlejších a citlivejších lokalitách v súlade s princípmi udržateľného rozvoja). Len malá časť návštevníkov v súčasnosti navštívi región vlakom (6,3 %) alebo autobusom (3,9 %), čo je spôsobené relatívne zlou dopravnou dostupnosťou regiónu aj jednotlivých atraktivít týmito prostriedkami. Horšia dopravná dostupnosť je zároveň dôvodom nižšej návštevnosti v porovnaní s inými destináciami na Slovensku.

Potreba zlepšenia informačnej dostupnosti destinácie. V regióne úplne absentuje návštevnícky servis v miestach prvého kontaktu aj turistických bodoch záujmu.

Potreba zlepšenia cestného napojenia na okolité regióny, ktorá sa z dlhodobého hľadiska týka najmä dobudovania R2. V súčasnosti nie je región dostupný zo žiadneho smeru rýchlostnou cestou (R2 je vybudovaná len v krátkom úseku obchvatu Tornale a Oždian).

Príležitosti

- ✓ trend rastúceho záujmu o cykloturistiku a objavovanie nových aj menej známych a rozvinutých lokalít vyvolaný aj v dôsledku mimoriadnej situácie spôsobenej pandemiou COVID 19;
- ✓ trend rastúceho povedomia návštevníkov o význame aktivít zodpovedných k životnému prostrediu vrátane ekologických spôsobov prepravy.

Ohrozenia

- ! chýbajúce zdroje financovania budovania a udržiavania verejnej infraštruktúry a cyklotrás,
- ! výpadok príjmov samospráv v súvislosti s mimoriadnou situáciou spôsobenou COVID 19.

PONUKA UDRŽATEĽNÝCH PRODUKTOV V PRÍRODNOM PROSTREDÍ VRÁTANE PRODUKTOV PRÍRODNÉHO CESTOVNÉHO RUCHU

Potreba budovania infraštruktúry pre udržateľný rozvoj v chránených územiach (moderných návštevníckych centier a verejnej infraštruktúry na vstupných bodoch) do chránených území a v blízkosti UNESCO lokalít. Silnou stránkou regiónu Gemer je jeho prírodný charakter daný lokalizáciou štyroch veľkoplošných chránených území a lokalít zapísaných na Zozname UNESCO (jaskyň Slovenského a Aggteleckého krasu).

Potreba tvorby produktov v prírodnom cestovnom ruchu v spolupráci so správami chránených území, ktorá zahŕňa všetky aktivity súvisiace so zahrnutím lokalít do ponuky regiónu (sprístupňovanie jaskýň a iných prírodných lokalít a zvyšovanie ich atraktívnosti, budovanie náučných chodníkov a lokalít a tvorba ponuky služieb aj zážitkových programov/balíkov v prírodnom cestovnom ruchu najmä sprevádzaných produktov).

Potreba budovania a udržiavania trás pre pešiu turistiku a bežecké lyžovanie a citlivé budovanie doplnkovej infraštruktúry a infraštruktúry malých rozmerov na trasách. Silnou stránkou regiónu je relatívne dobré pokrytie trás pre pešiu turistiku. Na trasách chýba na väčšine územia doplnková infraštruktúra, ktorá nie je často udržiavaná, resp. nemá stanoveného ani správcu (napr. v prípade studničiek a prameňov).

Región má veľmi dobrý potenciál pre rozvoj bežeckého lyžovania a biatlonu, pre ktoré sú zatiaľ vytvorené podmienky najmä na území národného parku Slovenský raj a Národného parku Muránska planina.

Potreba budovania a udržiavania vodných trás, doplnkovej infraštruktúry, infraštruktúry malých rozmerov a služieb pre rozvoj produktov splavovania. Vysoký potenciál pre rozvoj vodnej turistiky má rieka Muránka a Slaná. V súčasnosti sú v regióne položené základy vodnej turistiky na povodí rieky Muránka pri obci Jelšava. Vodné trasy vyžadujú osobitnú pozornosť aj pre údržbu a čistenie.

Potreba budovania a udržiavania konských trás, doplnkovej infraštruktúry a infraštruktúry malých rozmerov a služieb pre rozvoj konskej turistiky. Na území regiónu Gemer sú ako v jednom z mála slovenských destinácií vybudované trasy pre konskú turistiku (Huculská magistrála), pre rozvoj konskej turistiky a putovania na koňoch ako produkt má aj historické prepojenie. Trasy a niekoľko staníc sú zatiaľ vybudované najmä v lokalite Muránska planina – Čierny Hron, chýba napojenie týchto trás na ostatné územie regiónu a niektoré ďalšie regióny (vybudované je prepojenie na región Horehronie a Podpoľanie) a prihraničné územie Maďarska. Rovnako nie je na väčšine trás dostupná doplnková infraštruktúra (napr. napájadlá, stojiská a oddychové miesta).

Potreba riešenia/ tvorby modelov ekonomickej udržateľnosti atraktivít, trás, doplnkovej infraštruktúry a infraštruktúry malých rozmerov na trasách, ktorá vyplýva z nedostupnosti externých zdrojov financovania ale často aj nejasného systému správcovstva a kompetencií pre údržbu.

Príležitosti

- ✓ trend rastúceho záujmu o trávenie voľného času v prírode a záujmu o lokality a produkty s menšou koncentráciou návštevníkov vyvolaný aj v dôsledku mimoriadnej situácie spôsobenej pandémiou COVID 19;
- ✓ vysoká pridaná hodnota produktov v prírodnom cestovnom ruchu ako príležitosť socio-ekonomického rozvoja regiónu,
- ✓ trend rastúceho povedomia návštevníkov o význame aktivít zodpovedných k životnému prostrediu,
- ✓ rastúci dôraz na udržateľnosť regiónov vrátane rozvoja cestovného ruchu v chránených územiach na medzinárodnej úrovni (vrátane politík EÚ) a na národnej úrovni v súvislosti s plnením cieľov Agendy 2030.

Ohrozenia

- ! nízke povedomie miestneho obyvateľstva o význame udržateľného rozvoja na trasách a význame udržateľných aktivít v prírodnom prostredí a chránených územiach;
- ! celoslovensky, regionálne aj lokálne nedoriešený integrovaný manažment chránených území, ktorého súčasťou je prírodný cestovný ruch a realizácia jeho produktov ako súčasť ekosystémových služieb územia,
- ! nejasný systém správcovstva a kompetencií pre údržbu trás a doplnkovej infraštruktúry na trasách,
- ! chýbajúce zdroje financovania projektovej dokumentácie a rozvojových aktivít.

PONUKA PRODUKTOV KULTÚRNEHO CESTOVNÉHO RUCHU A KULTÚRNYCH INŠTITÚCIÍ

Potreba zlepšenia technického stavu a vybavenosti jedinečných objektov a lokalít (NKP, technických pamiatok, pamätných miest a iných potenciálnych atraktivít) a kultúrnych inštitúcií pre tvorbu ponuky regiónu. Silnou stránkou regiónu Gemer sú jedinečné objekty a lokality z hľadiska kultúrno-historického potenciálu a ich široké tematické zameranie vyplývajúce z bohatého historického vývoja regiónu (Gotická cesta a ranogotické kostolíky, Železná cesta a technické pamiatky baníctva, železničná história, literárna história, vojenská história, hrady a svetské stavby). Viaceré objekty a lokality majú historický význam európskeho alebo svetového rozmeru, avšak vo väčšine prípadov sú v zlom technickom stave a pre ich obnovu chýba základná projektová dokumentácia. Preto je **v krátkodobom horizonte nevyhnutné zintenzívnenie projektovej podpory**. Problémovou oblasťou je aj nevyhovujúca vybavenosť a nízka pripravenosť kultúrnych inštitúcií pre poskytovanie služieb návštevníkom (vrátane nízkeho stupňa inovatívnosti).

Potreba tvorby produktov kultúrneho cestovného ruchu (vrátane tematických podujatí), ktorá zahŕňa všetky aktivity súvisiace so zahrnutím atraktivít do ponuky regiónu (vyhľadávanie objektov a lokalít ako TBZ, sieťovanie aktérov podľa tematického zamerania TBZ (Gotická cesta a ranogotické kostolíky, Železná cesta a technické pamiatky baníctva, železničná história, literárna história, vojenská história, hrady a svetské stavby, architektúra), vytvorenie prepojenia na kreatívny priemysel, rozširovanie/ tvorba ponuky služieb aj zážitkových programov/balíkov v kultúrnom a kultúrno-poznávacom cestovnom ruchu.

Potreba riešenia/ tvorby modelov ekonomickej udržateľnosti atraktivít vyplýva z nedostupnosti externých zdrojov financovania pre ich prevádzku v súvislosti s ich potenciálom využitia v ponuke cestovného ruchu regiónu a ako zdroja tvorby zamestnanosti lokálnych obyvateľov.

Príležitosti

- ✓ vytvorenie/ rozvoj tematických trás regionálneho aj nadregionálneho významu, ktoré vyplýva z veľkého zastúpenia tematických atraktivít v regióne;
- ✓ celosvetový trend prepojenia kultúrneho a kreatívneho priemyslu v rozvoji cestovného ruchu a destinačnej ponuky;
- ✓ rastúci dôraz na rozvoj inovácií a smart riešení na národnej aj medzinárodnej úrovni (vrátane politik EÚ).

Ohrozenia

- ! chýbajúce zdroje financovania projektovej dokumentácie, investičných aktivít obnovy a vybavenia objektov a lokalít;
- ! nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily a skúseností miestnych pre poskytovanie kvalitných služieb (vrátane sprievodcovských a zážitkových).

TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA, REGIONÁLNA PRODUKCIA A VÝROBA V PONUKE REGIÓNU

Potreba obnovy a zachovania objektov tradičnej ľudovej architektúry pre tvorbu ponuky regiónu. Silnou stránkou regiónu sú bohaté tradície a lokalizácia objektov „Gemerskej dediny“ avšak vo väčšine prípadov sú v zlom technickom stave a pre ich obnovu chýba základná projektová dokumentácia. Preto je **v krátkodobom horizonte nevyhnutné zintenzívnenie projektovej podpory.**

Potreba tvorby produktov kultúrneho cestovného ruchu (vrátane tematických podujatí) založených na tradíciách, tradičných remeselných a iných výrobných činnostiach v produkte regiónu, ktorá zahŕňa všetky aktivity súvisiace so zahrnutím atraktivít do ponuky regiónu (vyhľadávanie objektov a lokalít ako TBZ, vyhľadávanie a sieťovanie aktérov, potenciálne prepojenie na kreatívny priemysel, rozširovanie/ tvorba ponuky služieb aj zážitkových programov/balíkov v kultúrnom a kultúrno-poznávacom cestovnom ruchu. Silnou stránkou regiónu je vysoké povedomie lokálnych aktérov o význame uchovávaní tradícií- čím je územie Gemera v súčasnosti regiónom so živými tradíciami.

Potreba tvorby produktov vidieckeho cestovného ruchu založených na tradičných regionálnych postupoch, produktoch a výrobkoch. Silnou stránkou regiónu je okrem zavedenej značky Regionálny produkt Gemer-Malohont aj silná tradícia včelárstva, ovocinárstva a iných tradičných produkčných činností.

Potreba vytvárania miest odbytu regionálnych produktov a výrobkov v miestach koncentrácie návštevníkov. Slabou stránkou regiónu je nedostatočne rozvinutá infraštruktúra ubytovacích a stravovacích zariadení a chýbajúce vybavenie iných TBZ pre priamy predaj regionálnych produktov.

Potreba riešenia/ tvorby modelov ekonomickej udržateľnosti atraktivít a činností založených na tradičnej ľudovej kultúre a systéme regionálneho značenia vyplývajúca z nedostupnosti externých zdrojov financovania pre zabezpečenie ich prepojenia na ponuku destinácie.

Príležitosti

- ✓ celosvetový trend rastúceho záujmu o kvalitné regionálne potraviny a jedlá, ktorý sa prejavuje najmä u návštevníkov z väčších miest a ekonomicky rozvinutejších regiónov Slovenska;
- ✓ čiastočné uvoľnenie podmienok pre „predaj z dvora“ (hygienických požiadaviek na predaj malých množstiev prvovýroby rastlinného a živočíšneho pôvodu)⁸;
- ✓ vytváranie krátkych spotrebiteľských reťazcov v rámci podpory predaja poľnohospodárskej a potravinárskej produkcie;
- ✓ trend rastúceho záujmu o trávenie voľného času v prírode a na vidieku vyvolaný aj v dôsledku mimoriadnej situácie spôsobenej pandémiou COVID 19;
- ✓ existujúci systém sieťovania producentov a poskytovateľov služieb v regióne pod značkou Regionálny produkt Gemer-Malohont.

Ohrozenia

- ! znižovanie poľnohospodárskej produkcie a potravinárskej výroby v regióne v dôsledku nesystematickej podpory;
- ! pretrvávajúce zaostávanie Slovenska za inými krajinami v rozvoji spoločenskej zodpovednosti a povedomia o význame podpory regionálnej produkcie a výroby;

⁸ Nariadenie vlády SR č. 100/2016 Z. z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 360/2011 Z. z., ktorým sa ustanovujú hygienické požiadavky na priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov rastlinného a živočíšneho pôvodu a dodávanie mlieka a mliečnych výrobkov konečnému spotrebiteľovi a iným maloobchodným prevádzkarniam.

- ! náročné legislatívne (najmä hygienické) podmienky vytvárania miest predaja poľnohospodárskych a potravinárskych regionálnych produktov v iných prevádzkach ako tých, ktoré sú primárne zriadené ako potravinárske podniky;
- ! nízka prioritizácia zachovania tradičnej ľudovej kultúry na národnej úrovni v porovnaní s ostatnými atraktivitami v kultúrnom cestovnom ruchu (napr. NKP);
- ! chýbajúce zdroje financovania aktivít zameraných na uchovávanie tradícií a podporu regionálnej produkcie.

DESTINAČNÝ MARKETING

Potreba zabezpečenie efektívneho marketingu destinácie Gemer, ktorá zahŕňa všetky oblasti od marketingového plánovania, budovania značky destinácie Gemer, zavedenia a realizácie tradičných, moderných digitálnych foriem destinačného marketingu a podpory produktového marketingu a návštevníckeho servisu. Slabou stránkou regiónu je veľmi nízky rozsah marketingových aktivít, čo súvisí s krátkou existenciou OOCR Gemer. Silnou stránkou regiónu je jeho lokalizácia v prihraničnej oblasti Slovenska s Maďarskom, čo zlepšuje možnosti prezentácie na zahraničnom trhu a potenciálne aj efektívnosť takto zameraných marketingových aktivít.

Identifikované rozvojové potreby regiónu v nadväznosti na potenciál územia sú zároveň podkladom pre spracovanie integrovanej územnej stratégie Banskobystrického samosprávneho kraja pre oblasť cestovného ruchu.

C. NÁVRHOVÁ A IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ

Základné predpoklady fungovania regiónu ako konkurencieschopnej destinácie je jej správne spravovanie v súlade s princípmi udržateľného rozvoja. Tieto zámery má naplňovať oblasť organizácia cestovného ruchu, ktorá spolu s ostatnými aktérmi zodpovedá za rozvoj cestovného ruchu. Vytváranie inštitucionálneho zázemia pre riadenie cestovného ruchu bolo preto zaradené medzi jeden z východiskových cieľov tejto koncepcie.

Ďalšie ciele vychádzajú z najvypuklejších problémových oblastí a to potreby zvyšovania rozsahu a kvality poskytovaných služieb v súvislosti s rastom výkonnosti a inovačného potenciálu, potreby zlepšenia dostupnosti destinácie a turistických bodov záujmu, potreby tvorby ponuky založenej na endogénnom potenciáli regiónu, predovšetkým bohatom kultúrnom, kultúrno-historickom, prírodnom potenciáli a ponuke regionálnych produktov. Posledná časť opatrení sa zameriava na nástroje pre efektívny a profesionálny destinačný marketing nevyhnutný pre umiestnenie ponuky na trhu cestovného ruchu.

Návrhová časť obsahuje súbor cieľov, opatrení a aktivít, na ktorých vykonávanie sa v najbližšom období rokov 2021 – 2027 bude zameriavať OOCR Gemer s cieľom prispieť k riešeniu identifikovaných rozvojových potrieb regiónu.

6. STRATEGICKÉ CIELE, OPATRENIA A AKTIVITY NA OBDOBIE ROKOV 2021 - 2027

Na základe identifikovaného potenciálu, stavu infraštruktúry, výkonnosti destinácie a s tým spojenými hlavnými rozvojovými potrebami, bol formulovaný **hlavný cieľ** Regiónu Gemer nasledovne:

Región Gemer bude do roku 2027 rozpoznateľnou destináciou cestovného ruchu na Slovensku a na slovensko-maďarskom pohraničí, s dobudovanými základnými službami a zavedenými produktovými líniami pre víkendové pobyty, spravovaná v súlade s princípmi udržateľného rozvoja.

Formulovaných bolo zároveň **8 čiastkových strategických cieľov**, z ktorých vychádza spolu **35 tematických opatrení** v rámci, ktorých bolo identifikovaných spolu **158 aktivít** pre najbližšie obdobie s prípadným pokračovaním v ďalšom období. Strategické ciele nadväzujú na kľúčové potreby rozvoja regiónu z hľadiska spravovania, využitia rozvojového potenciálu pre budovanie ponuky produktov cestovného ruchu a zavedenia destinačného marketingu produktových línií a ucelených produktov, ktoré vytvárajú podmienky pre zvyšovanie konkurencieschopnosti destinácie Gemer.

Čiastkové strategické ciele sú nasledovné:

1. Kvalitné zázemie a nástroje pre lepšie inštitucionálne spravovanie destinácie Gemer.
2. Zvýšenie výkonnosti a inovačného potenciálu destinácie Gemer (okrem opatrení v prírodnom cestovnom ruchu, kultúrnom cestovnom ruchu a rozvoji cykloturistiky, ktoré sú formulované ako samostatné strategické ciele).
3. Kontinuálne zvyšovanie kvality ponúkaných služieb cestovného ruchu.
4. Zlepšenie dostupnosti destinácie a prístupnosti turistických bodov záujmu (TBZ) v destinácii (vrátane informačnej dostupnosti).
5. Zatraktívnenie ponuky produktov v prírodnom prostredí vrátane produktov prírodného cestovného ruchu (PCR) v destinácii Gemer.
6. Zatraktívnenie ponuky produktov kultúrneho cestovného ruchu (KCR) v destinácii Gemer.
7. Zaradenie ponuky regionálnych produktov do produktu cestovného ruchu destinácie Gemer.
8. Zabezpečenie efektívneho marketingu destinácie Gemer.

6.1 Inštitucionálne zázemie a spracovanie destinácie

Strategický cieľ 1

Kvalitné zázemie a nástroje pre lepšie inštitucionálne spravovanie destinácie Gemer.

Opatrenie 1.1	Prehľbovať existujúce partnerstvá do strategických partnerstiev a vytvárať nové s cieľom budovania udržateľnej destinácie.
Opatrenie 1.2	Zvyšovať znalosti odbornej a laickej verejnosti o význame udržateľného rozvoja cestovného ruchu.
Opatrenie 1.3	Vytvoriť systém monitoringu a evaluácie dát potrebných na strategické rozhodovanie.
Opatrenie 1.4	Vytvoriť systém pre financovanie rozvojových potrieb destinácie.

PREHLAD AKTIVÍT OPATRENÍ STRATEGICKÉHO CIEĽA 1

Opatrenie 1.1		Prehľbovať existujúce partnerstvá do strategických partnerstiev a vytvárať nové s cieľom budovania udržateľnej destinácie
AKTIVITA	1.1.1	Rozširovanie pôsobnosti OOCR Gemer o nové členské obce s dôrazom na pobytové obce a centrá návštevnosti (lokality s turistickými bodmi záujmu).
	1.1.2	Zvyšovanie stability OOCR Gemer ako funkčnej a silnej partnerskej platformy subjektov ovplyvňujúcich rozvoj cestovného ruchu na území Gemera (prostredníctvom konkretizovania spolupráce cez spoločne definované rozvojové zámery, projekty aj zámery samotnej OOCR).
	1.1.3	Silné partnerstvo s organizáciami angažovanými v rozvoji cestovného ruchu na krajskej úrovni (RABBSK, n.o.; KOCR Banskobystrický kraj Turizmus a KOCR Košice Región Turizmus, Oddelenie/odbor cestovného ruchu na KSK).
	1.1.4	Silné partnerstvo vo vidieckom cestovnom ruchu s MAS, VSP a inými tematicky relevantnými občianskymi združeniami a iniciatívami.
	1.1.5	Cielená a aktívna spolupráca so Štátnou ochranou prírody SR – so Správami národných parkov Slovenský kras, Slovenský raj, Muránska planina, CHKO Cerová vrchovina.
	1.1.6	Rozvoj spolupráce so strednými školami pôsobiacimi na území destinácie Gemer a univerzitami zo SR aj zahraničia.
	1.1.7	Zintenzívnenie cezhraničnej spolupráce (najmä SK - HU) .
	1.1.8	Zintenzívnenie spolupráce so susednými destináciami/manažerskými organizáciami (OOCR) pri tvorbe nových produktov a služieb a inovovaní existujúcich.
Opatrenie 1.2		Zvyšovať znalosti odbornej a laickej verejnosti o význame udržateľného rozvoja cestovného ruchu.
AKTIVITA	1.2.1	Angažovanie externých expertov v CR a využitie ich znalostí pre ekonomický rast destinácie.
	1.2.2	Iniciovanie odborných diskusií, seminárov, konferencií s témou cestovného ruchu a udržateľného regionálneho rozvoja.
Opatrenie 1.3		Vytvoriť systém monitoringu a evaluácie dát potrebných na strategické rozhodovanie.
AKTIVITA	1.3.1	Definovanie dát, ktoré nie sú spracovávané Štatistickým úradom SR, ale je možné ich systematicky získavať. Navrhnuť a pilotne realizovať systém udržateľného (kontinuálneho) zberu a vyhodnocovania kľúčových regionálnych dát v turizme na miestach turistických bodov záujmu (TBZ), v informačných centrách ap. a to tak, aby bol v súlade so zberom informácií v rámci krajských organizácií cestovného ruchu.
	1.3.2	Formulovať nástroje na legalizáciu ubytovania (vrátane identifikácie obcí s pobytovým potenciálom).
Opatrenie 1.4		Vytvoriť systém pre financovanie rozvojových potrieb destinácie.
AKTIVITA	1.4.1	Poskytovanie odborných konzultácií a projektovej podpory pri získavaní finančných prostriedkov z relevantných grantových zdrojov pre obnovu najdôležitejších turistických bodov záujmu (TBZ).
	1.4.2	Sledovanie možných finančných zdrojov aj na prípadné spolufinancovanie rozvojových zámerov.

6.2 Výkonnosť a inovačný potenciál destinácie*Strategický cieľ 2***Zvýšenie výkonnosti a inovačného potenciálu destinácie Gemer**

Opatrenie 2.1 Zaviesť manažment rozvoja nových a existujúcich turistických bodov záujmu.

Opatrenie 2.2 Zvyšovať ponuku služieb pre jednodňových aj pobytových návštevníkov.

PREHLAD AKTIVÍT OPATRENÍ STRATEGICKÉHO CIEĽA 2

Opatrenie 2.1 Zaviesť manažment rozvoja nových a existujúcich turistických bodov záujmu.	
AKTIVITA	2.1.1 Mapovanie nevyužitých objektov a priestranstiev v obciach a mestách vhodných na využitie v cestovnom ruchu (vrátane objektov a priestranstiev s potenciálom využitia na podnikanie v cestovnom ruchu).
	2.1.2 Mapovanie projektov rozvoja existujúcich turistických bodov záujmu (TBZ) a ich aktuálneho stavu.
	2.1.3 Tvorba návrhu spoločných integrovaných investičných projektov vo väzbe na TBZ (vrátane mediácie riešenia majetkových vzťahov, projektovej prípravy – prípravy projektových dokumentácií, inžinierskej činnosti - získavania povolení, návrhu modelov financovania projektových zámerov, nastavenie partnerskej spolupráce, zavedenia projektového manažmentu ap.).
Opatrenie 2.2 Zvyšovať ponuku služieb pre jednodňových aj pobytových návštevníkov.	
AKTIVITA	2.2.1 Podpora samospráv pri rozširovaní a modernizácii ponuky ubytovacích služieb (najmä nízkokapacitných zariadení a kempingového ubytovania) a doplnkových relaxačných služieb s väzbou na turistické body záujmu a ich návštevnícke centrá.
	2.2.2 Podpora podnikateľov a samospráv pre budovanie služieb a zázemia zážitkových aktivít (lety teplovzdušným balónom, paddleboarding, vodné športy, splavy riek, skalolezectvo, speleológia a iné).
	2.2.3 Podpora podnikateľov a samospráv pre budovanie služieb a infraštruktúry spojenej s rekreáciou pri vodných plochách (Teplý Vrch, Tornaľa, Kurinec) a tvorby pobytovej ponuky spojenej s rekreáciou pri vode.
	2.2.4 V spolupráci s partnermi v destinácii tvorba atraktívnej ponuky jednodňových výletov pre pobytových návštevníkov rekreačných lokalít (pri vodných plochách), návštevníkov v kúpeľnom a zdravotnom cestovnom ruchu, príp. kúpeľných hostí (Číž).

6.3 Zvyšovanie kvality ponúkaných služieb cestovného ruchu

Strategický cieľ 3

Kontinuálne zvyšovanie kvality ponúkaných služieb cestovného ruchu.

Opatrenie 3.1	Zaviesť systém zvyšovania kvalifikácie a kompetencií ľudských zdrojov v oblasti riadenia rozvoja cestovného ruchu a poskytovania kvalitných služieb cestovného ruchu.
Opatrenie 3.2	Zaangažovať školstvo do zvyšovania kvality služieb cestovného ruchu.
Opatrenie 3.3	Zaviesť systém manažmentu kvality v destinácii.

PREHLAD AKTIVÍT OPATRENÍ STRATEGICKÉHO CIEĽA 3

Opatrenie 3.1 Zaviesť systém zvyšovania kvalifikácie a kompetencií ľudských zdrojov v oblasti riadenia rozvoja cestovného ruchu a poskytovania kvalitných služieb cestovného ruchu.	
AKTIVITA	3.1.1 Skvalitnenie zručností zamestnancov zariadení cestovného ruchu.
	3.1.2 Neustále zlepšovanie kvality poskytovaných služieb na turistických bodoch záujmu (TBZ) a v kontaktných miestach s destináciou (TIC = turisticko – informačné centrá , recepcie ubytovacích zariadení, turistické atrakcie, kultúrne inštitúcie ai.).
	3.1.3 Zvyšovanie vedomostí a skvalitnenie zručností manažérov subjektov poskytujúcich návštevníkom služby vrátane komunikačných, jazykových, technologických zručností a inovácií.
	3.1.4 Rozšírenie ponuky sprievodcovských služieb pre návštevníkov v prírodných a kultúrnych lokalitách, vo vidieckom a mestskom prostredí.
	3.1.5 Zvyšovanie vedomostí a skvalitnenie zručností volených i výkonných predstaviteľov samospráv realizáciou vzdelávacích aktivít v oblasti riadenia rozvoja udržateľného cestovného ruchu.
Opatrenie 3.2 Zaangažovať školstvo do zvyšovania kvality služieb cestovného ruchu.	

AKTIVITA	3.2.1	Podpora cvičných firiem a projektov na odborných školách (prepájanie a sieťovanie partnerstiev v destinácii a iná odborná pomoc).
	3.2.2	Podpora regionálnej výchovy pre budovania vzťahu k regiónu a k cestovnému ruchu prostredníctvom spoločných projektov.
Opatrenie 3.3 Zaviesť systém manažmentu kvality v destinácii.		
AKTIVITA	3.3.1	Pilotné zavedenie systému pravidelného hodnotenia kvality služieb.
	3.3.2	Zavádzanie a uplatňovanie systémov kvality ubytovacích, stravovacích a iných doplnkových služieb pre návštevníkov (vrátane existujúcich systémov napr. Regionálny produkt Gemer-Malohont, Vitajte cyklisti a pod.)

6.4 Dostupnosť destinácie a prístupnosť turistických bodov záujmu

Strategický cieľ 4

Zlepšenie dostupnosti destinácie a prístupnosti turistických bodov záujmu v destinácii

Opatrenie 4.1	Budovať a udržiavať cykloturistickú infraštruktúru.
Opatrenie 4.2	Dobudovať turistický informačný a navigačný systém (TINS).
Opatrenie 4.3	Zabezpečiť informačné služby pre návštevníkov v miestach prvého kontaktu.
Opatrenie 4.4	Zlepšiť dopravnú dostupnosť turistických bodov záujmu.
Opatrenie 4.5	Zlepšiť stav verejnej infraštruktúry pri/ vedúcej k turistickým bodom záujmu.

PREHLAD AKTIVÍT OPATRENÍ STRATEGICKÉHO CIEĽA 4

Opatrenie 4.1 Budovať a udržiavať cykloturistickú infraštruktúru.		
AKTIVITA	4.1.1	Vypracovanie ucelenej koncepcie budovania siete cykloturistických trás vrátane prepojenia Gemera s okolitými destináciami, ktorá bude obsahovať aj posúdenie existujúceho stavu cykloturistickej siete a infraštruktúry pre cyklistov.
	4.1.2	Realizácia projektov budovania cykloturistických trás vrátane doplnkovej infraštruktúry pre cykloturistiku (cyklistické odpočívadlá, stojany na bicykle ap.).
	4.1.3	Podpora ponuky služieb pre rozvoj cykloturistiky (požičovne bicyklov a kolobežiek, cyklorezín a pod.)
	4.1.4	Nastavenie a zabezpečenie systému dohľadu nad prevádzkou a údržbou cyklotrás a doplnkovej infraštruktúry pre cykloturistiku.
	4.1.5	Podpora projektovej (investičnej) prípravy pre realizáciu cyklochodníkov a cyklociest
Opatrenie 4.2 Dobudovať turistický informačný a navigačný systém (TINS).		
AKTIVITA	4.2.1	Audit existujúceho turistického značenia v destinácii Gemer, príprava dokumentácie systému turistického značenia a navigácie vrátane hnedých tabúl.
	4.2.2	Budovanie jednotného grafického informačného a orientačného systému k jednotlivým turistickým bodom záujmu (TBZ) a na tematických trasách (vrátane využitia mobilných aplikácií, inovatívnych technológií a budovania jednotného mobiliáru).
Opatrenie 4.3 Zabezpečiť informačné služby pre návštevníkov v miestach prvého kontaktu.		
AKTIVITA A	4.3.1	Zabezpečenie náležitého a aktuálneho informačného servisu v turistických bodoch záujmu (TBZ) podľa potrieb destinácie.
	4.3.2	Zabezpečenie funkčnosti siete turisticko-informačných centier (TIC) v destinácii Gemer.

4.3.3	Zlepšovanie vzájomnej informovanosti poskytovateľov produktov a služieb v destinácii prostredníctvom rôznych nástrojov.
-------	---

Opatrenie 4.4 Zlepšiť dopravnú dostupnosť turistických bodov záujmu.

AKTIVITA	4.4.1	Mapovanie a návrh úpravy cestovných poriadkov autobusovej verejnej dopravy pre potreby návštevníkov regiónu a turistických bodov záujmu (TBZ).
	4.4.2	Príprava návrhu na posilňovanie spojov verejnej dopravy do stredísk CR najmä cez víkendy, voľné dni a prázdniny.
	4.4.3	Iniciovanie odbornej diskusie o obnove prevádzky regionálnej železničnej dopravy (napr. Plešivec - Muráň).
	4.4.4	Zavedenie nových ekologických spôsobov dopravy pre návštevníkov medzi TBZ a služieb turistických transferov (napr. medzi gotickými kostolíkmi, medzi jaskyňami, na literárnej trase ai).
	4.4.5	Prispôsobovanie vybavenia dopravných prostriedkov k/mezdi TBZ potrebám návštevníkov (vybavenie pomôckami ako sú nosiče na bicykle, lyže a pod.);

Opatrenie 4.5 Zlepšiť stav verejnej infraštruktúry pri/ vedúcej k turistickým bodom záujmu.

AKTIVITA	4.5.1	Odborné zmapovanie potrieb chýbajúcej verejnej infraštruktúry v blízkosti a v napojení na turistické body záujmu (TBZ) ako napr. chodníky, parkoviská, verejné priestranstvá, oddychové miesta a pod.
	4.5.2	Postupne dopĺňanie chýbajúcej verejnej infraštruktúry napojenej na turistické body záujmu (TBZ) z externých zdrojov financovania v spolupráci s partnermi v destinácii.

6.5 Atraktívna ponuka udržateľných produktov poskytovaných v prírodnom prostredí

Strategický cieľ 5

Zatraktívnenie ponuky produktov v prírodnom prostredí vrátane produktov prírodného cestovného ruchu v destinácii Gemer

Opatrenie 5.1	Dobudovanie existujúcich a sprístupnenie nových lokalít v prírode pre návštevníkov, v spolupráci s partnermi v destinácii.
Opatrenie 5.2	Zlepšenie stavu peších turistických trás a bežeckých trás, náučných chodníkov a lokalít pre rozvoj prírodného cestovného ruchu vrátane doplnkovej infraštruktúry v spolupráci s partnermi v destinácii.
Opatrenie 5.3	Dobudovanie podmienok pre rozvoj konskej turistiky (vrátane infraštruktúry).
Opatrenie 5.4	Dobudovanie podmienok pre rozvoj vodnej turistiky a splavovania.
Opatrenie 5.5	Zatraktívnenie ponuky a tvorba produktov prírodného cestovného ruchu.

PREHLAD AKTIVÍT OPATRENÍ STRATEGICKÉHO CIEĽA 5

Opatrenie 5.1	Dobudovanie existujúcich a sprístupnenie nových lokalít v prírode pre návštevníkov, v spolupráci s partnermi v destinácii.	
AKTIVITA	5.1.1	Výber vhodných lokalít pre rozvoj prírodného cestovného ruchu (primárne v chránených územiach).
	5.1.2	Spracovanie a realizácia štúdií sprístupnenia, zatraktívnenia a revitalizácie lokalít vhodných pre prírodný turizmus (ako napríklad náučný chodník Kyjatice, jazero Burda a iné).
	5.1.3	Sprístupnenie lokalít a napojenie na vhodnú doplnkovú infraštruktúru pre návštevníkov aj v spolupráci so správami CHÚ, samosprávami a inými aktérmi.
	5.1.4	Dobudovanie nástupných bodov (lokalít) v blízkosti jaskýň UNESCO a na okrajoch chránených území (návštevnícke centrá) a ich prepojenie na iné atraktivity, turistické body záujmu (TBZ) a produkty s cieľom rozptýlenia návštevníka.
	5.1.5	Vypracovanie jednotného manuálu pre vybavenie prírodných lokalít turistickou infraštruktúrou.

	5.1.6	Vytvorenie pilotného modelu vizualizácie, navigácie a funkčného vybavenia nových lokalít prírodného turizmu.
Opatrenie 5.2 Zlepšenie stavu peších turistických trás, bežeckých trás, náučných chodníkov a lokalít pre rozvoj prírodného cestovného ruchu vrátane doplnkovej infraštruktúry v spolupráci s partnermi v destinácii.		
AKTIVITA	5.2.1	Zmapovanie existujúceho stavu značenia a doplnkovej turistickej infraštruktúry (lavičky, ohniská, tabule, veľkoplošné tlačené mapy, rozhľadne, vyhladky, smetné koše ap.) na značených turistických trasách a náučných chodníkoch.
	5.2.2	V spolupráci s KST vypracovanie plánu systematickej údržby, obnovy existujúcich a budovania nových značených turistických trás a doplnkovej infraštruktúry na trasách a náučných chodníkoch.
	5.2.3	Zmapovanie podmienok a možností rozvoja pre bežecké lyžovanie a biatlon.
	5.2.4	Vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj bežeckého lyžovania a biatlonu.
	5.2.5	Dobudovanie oficiálnych miest na stanovanie v priestore NP Muránska planina, CHKO Cerová vrchovina a NP Slovenský kras.
	5.2.6	Návrh a vytvorenie nových poznávacích a náučných trás/ chodníkov s prvkami interaktivity.
	5.2.7	Vytvorenie systému pravidelného dohľadu nad čistotou a údržbou značenia turistických trás, náučných chodníkov a doplnkovej infraštruktúry.
	5.2.8	V spolupráci s obcami a inými správcami lokalít pilotné zavedenie systému pravidelnej údržby a čistenia turistických trás a chodníkov od odpadkov, nelegálnych skládok odpadu, konárov po ťažbe, vyžínania náletov a kosenie v okolí prírodných lokalít.
	5.2.9	Hľadanie spôsobov na zavedenie bez zásahových zón v chránených územiach, prípadne zón s prírodou blízkym hospodárením v prírodne atraktívnych územiach, v záujme zníženia negatívnych dopadov na rozvoj cestovného ruchu.
Opatrenie 5.3 Dobudovanie podmienok pre rozvoj konskej turistiky (vrátane infraštruktúry).		
AKTIVITA	5.3.1	Zmapovanie podmienok a možností rozvoja konskej turistiky.
	5.3.2	Sieťovanie partnerov pre rozvoj konskej turistiky v destinácii.
	5.3.3	Podpora vybraných rozvojových zámerov a projektov rozvoja konskej turistiky.
Opatrenie 5.4 Dobudovanie ponuky pre rozvoj vodnej turistiky a splavovania.		
AKTIVITA	5.4.1	Zmapovanie podmienok a možností rozvoja vodnej turistiky a splavovania.
	5.4.2	Sieťovanie partnerov pre rozvoj vodnej turistiky.
	5.4.3	Podpora vybraných rozvojových zámerov a projektov rozvoja vodnej turistiky a splavovania.
Opatrenie 5.5 Zatraktívnenie ponuky a tvorba produktov prírodného cestovného ruchu.		
AKTIVITA	5.5.1	Sieťovanie partnerov pre rozvoj prírodného cestovného ruchu.
	5.5.2	Návrh konkrétnych produktov prírodného cestovného ruchu primárne v chránených územiach.
	5.5.3	Podpora projektov zameraných na rozvoj produktu prírodného cestovného ruchu a zážitkových foriem poznávania prírody.
	5.5.4	Podpora rozvoja informačných, sprievodcovských a edukačných služieb v prírodnom cestovnom ruchu.
	5.5.5	Podpora vzniku „návštevníckych centier“ primárne v chránených územiach a v nástupných zónach do chránených území.
	5.5.6	Popularizácia produktov prírodného cestovného ruchu prostredníctvom podujatí a pravidelne organizovaných akcií.

6.6 Atraktívna ponuka produktov kultúrneho cestovného ruchu

Strategický cieľ 6

Zatraktívnenie ponuky produktov kultúrneho cestovného ruchu v destinácii Gemer.

Opatrenie 6.1	Obnova a rozvoj turistických bodov záujmu, infraštruktúry pre kultúrny cestovný ruch a ich sprístupnenie.
Opatrenie 6.2	Tvorba produktov kultúrneho cestovného ruchu.
Opatrenie 6.3	Gotická cesta.
Opatrenie 6.4	Železná cesta a technické pamiatky baníctva.
Opatrenie 6.5	Železničná história.
Opatrenie 6.6	Literárna cesta.
Opatrenie 6.7	Vojenská história.
Opatrenie 6.8	Hrady a svetské stavby (kaštiele).

PREHLAD AKTIVÍT OPATRENÍ STRATEGICKÉHO CIEĽA 6

Opatrenie 6.1 Obnova a rozvoj turistických bodov záujmu, infraštruktúry pre kultúrny cestovný ruch a ich sprístupnenie.	
AKTIVITA	6.1.1 Spracovanie odborných návrhov a konceptov využitia NKP a miestnych pamätihodností, sakrálnych objektov a kaštieľov, technických pamiatok, mlynov, hradných ruín, pamätných izieb, pamätných miest, náučných kultúrnych trás a pod. v cestovnom ruchu.
	6.1.2 Podpora vybraných projektov rekonštrukcie a obnovy pamiatok a iných turistických bodoch záujmu (TBZ).
	6.1.3 Spolupráca pri dizajne a redizajne zážitkových múzejných expozícií s využitím moderných a inovatívnych technológií v spolupráci s kultúrnymi inštitúciami a inými partnermi v regióne.
Opatrenie 6.2 Tvorba produktov kultúrneho cestovného ruchu.	
AKTIVITA	6.2.1 Zmapovanie podmienok a možností rozvoja produktu kultúrneho cestovného ruchu.
	6.2.2 Sieťovanie partnerov pre rozvoj produktových línií kultúrneho cestovného ruchu.
	6.2.3 Preskúmanie potrieb a potenciálu vykonávania sprievodcovských a edukačných činností.
	6.2.4 Rozširovanie ponuky sprievodcovských služieb so zameraním na produkt v kultúrnom cestovnom ruchu a oblasť Gemera.
	6.2.5 Spracovanie a pravidelná aktualizácia návrhov úpravy otváracích hodín v kultúrnych pamiatkach a v sakrálnych stavbách pre potreby návštevníkov.
	6.2.6 Zabezpečenie dostupnosti objektov, sprievodcovských a edukačných služieb využitých v produkte kultúrneho cestovného ruchu v spolupráci s miestnymi aktérmi (napr. TIC, samosprávy, správcovia objektov a iní aktéri).
	6.2.7 Podpora projektov zameraných na rozvoj produktu kultúrneho cestovného ruchu a zážitkových foriem spoznávania kultúrneho dedičstva.
Opatrenie 6.3 Gotická cesta.	
AKTIVITA	6.1.1 Zmapovanie možností a spracovanie Akčného plánu obnovy a využitia turisticky atraktívnych ranogotických kostolov v spolupráci s partnermi.
	6.1.2 Zriadenie koordinačnej platformy Gotickej cesty .
	6.1.3 Vytvorenie programov/balíkov produktov religiózneho/náboženského cestovného ruchu a zabezpečenie sprístupňovania sakrálnych pamiatok pre ich využitie v cestovnom ruchu.

	6.3.4	Podpora iniciatívy nominácie ranogotických kostolíkov na Gemeri a v Malohonte na získanie značky Európske dedičstvo.
	6.3.5	Podpora existujúcich a zavedenie nových podujatí a vzdelávacích akcií na popularizáciu Gotickej cesty ako kultúrno-historickej trasy.
	6.3.6	Návrh a zavedenie série koncertov klasickej hudby v sakrálnych objektoch ranogotických kostolíkoch.
Opatrenie 6.4 Železná cesta a technické pamiatky baníctva.		
AKTIVITA	6.4.1	Spracovanie passportu stavu technických pamiatok.
	6.4.2	Zmapovanie možností a spracovanie akčného plánu obnovy a sprístupnenia turisticky atraktívnych technických pamiatok v spolupráci s partnermi.
	6.4.3	Využitie príbehov osobností Coburga a Andrássyovcov v produkte železnej cesty a technických pamiatok.
	6.4.4	Návrh a zavedenie podujatí tematicky spojených s technickými pamiatkami a železnou históriou Gemera.
Opatrenie 6.5 Železničná história.		
AKTIVITA	6.5.1	Spracovanie passportu objektov a miest spojených so železničnou históriou (vrátane funkčnosti železničného parku), železničných trás, nástupných a výstupných staníc a možností ich využitia v cestovnom ruchu v zmysle platných predpisov prevádzky tratí a napojenia na sieť turistických, cyklistických trás a TBZ v regióne.
	6.5.2	Udržanie existujúcich produktov a vytvorenie nových v prepojení na produktovú líniu obidvoch krajov "zážitkové vlaky" v spolupráci s partnermi.
	6.5.3	Návrh a zavedenie podujatí tematicky spojených so železničnou históriou a prípadne ich prepojenie na podujatia v iných produktových (tematických) líniách destinácie Gemer.
Opatrenie 6.6 Literárna cesta.		
AKTIVITA	6.6.1	Spracovanie passportu objektov a miest spojených s literárnou históriou a históriou vzdelávania vrátane stavu existujúcich expozícií a lokálnych príbehov.
	6.6.2	Návrh vhodnej zážitkovej infraštruktúry na miestach spojených s literárnymi osobnosťami a dejateľmi.
	6.6.3	Návrh a vytvorenie pilotných produktov a balíkov zážitkového vzdelávania najmä so zameraním na segment školy a iné špecifické skupiny návštevníkov (študenti literatúry a histórie, pedagógovia ai) v spolupráci s partnermi.
	6.6.4	Využitie príbehov osobností P. Dobšinského, I. Kraska, M. Hrebendu a iných literárnych osobností a dejateľov regiónu v produkte literárnej cesty.
	6.6.5	Návrh a zavedenie podujatí tematicky spojených s literárnou históriou.
Opatrenie 6.7 Vojenská história.		
AKTIVITA	6.7.1	Spracovanie passportu objektov (NKP a miestnych pamätihodností a i.) a pamätných miest spojených s vojenskou históriou vrátane lokálnych príbehov a napojenia na sieť turistických, cyklistických a iných trás.
	6.7.2	Návrh vhodnej zážitkovej infraštruktúry na miestach spojených s vojenskou históriou.
	6.7.3	Návrh a vytvorenie pilotných produktov a balíkov najmä so zameraním na segment školy a iné špecifické skupiny návštevníkov (študenti histórie, zahraničné kluby vojenskej histórie ai).
	6.7.4	Návrh a zavedenie podujatí tematicky spojených s vojenskou históriou.
Opatrenie 6.8 Hradý a svetské stavby (kaštiele).		
AKTIVITA	6.8.1	Podpora projektov obnovy hradných ruín, NKP, miestnych pamätihodností v spolupráci s partnermi, alternatívne s využitím komunálnych a sociálnych podnikov.

6.8.2	Návrh a vytvorenie pilotných produktov/balíkov so zapojením moderných a inovatívnych technológií a aktivít vedúcich k aktivizácii návštevníkov.
6.8.3	Podpora nových a existujúcich podujatí a akcií realizovaných v rámci hrádov a svetských stavieb.

6.7 Regionálne produkty v ponuke produktov cestovného ruchu

Strategický cieľ 7

Zaradenie ponuky regionálnych produktov do produktu cestovného ruchu destinácie Gemer.

Opatrenie 7.1	Rozvíjať a uchovávať tradičné remeslá, produkciu a výrobu na účely rozvoja cestovného ruchu
Opatrenie 7.2	Rozvíjať regionálnu produkciu a výrobu so zameraním na tradičné poľnohospodárske a potravinárske produkty a postupy na účely využitia v cestovnom ruchu.
Opatrenie 7.3	Podporovať prepojenia regionálnej produkcie na cestovný ruch vrátane podpory odbytu regionálnych produktov.

PREHLAD AKTIVÍT OPATRENÍ STRATEGICKÉHO CIEĽA 7

Opatrenie 7.1		Rozvíjať a uchovávať tradičné remeslá, produkciu a výrobu na účely rozvoja cestovného ruchu
AKTIVITA	7.1.1	Návrh systému podpory zachovania tradičných remesiel priamym zaradením do ponuky cestovného ruchu.
	7.1.2	Podpora konkrétnych edukatívnych a zážitkových foriem spoznávania tradičných remesiel na Gemi.
	7.1.3	Zachovanie tradičnej ľudovej kultúry Gemera prostredníctvom zaradenia gemerských zvykov, tradičného rázu vidieka a architektúry do ponuky cestovného ruchu.
	7.1.4	Návrh a realizácia aktivít na zvyšovanie povedomia o význame zachovania tradičného rázu (vzhľad gemerskej dediny) medzi miestnym obyvateľstvom.
Opatrenie 7.2		Rozvíjať regionálnu produkciu a výrobu so zameraním na tradičné poľnohospodárske a potravinárske produkty a postupy na účely využitia v cestovnom ruchu.
AKTIVITA	7.2.1	Podpora rozvoja včelárstva a zvyšovanie jeho produkčného potenciálu (produkcia, vzdelávanie, sieťovanie) prostredníctvom zaradenia do ponuky cestovného ruchu.
	7.2.2	Podpora rozvoja ovocinárstva a zvyšovanie jeho produkčného potenciálu (produkcia, vzdelávanie, sieťovanie) s cieľom jeho dlhodobého využitia v produkte cestovného ruchu.
	7.2.3	Podpora konkrétnych edukatívnych a zážitkových foriem spoznávania regionálnej poľnohospodárskej produkcie a miestnej potravinárskej výroby.
Opatrenie 7.3		Podporovať prepojenia regionálnej produkcie na cestovný ruch vrátane podpory odbytu regionálnych produktov.
AKTIVITA	7.3.1	Zvyšovanie povedomia o systémoch regionálneho značenia a jeho význame medzi regionálnymi producentmi (existujúcimi aj potenciálnymi držiteľmi značky najmä Regionálny produkt Gemer-Malohont).
	7.3.2	Rozvoj systému regionálneho značenia Regionálny produkt Gemer- Malohont a Karsticum.
	7.3.3	Sieťovanie regionálnych producentov s poskytovateľmi služieb cestovného ruchu (najmä zariadení cestovného ruchu) pre účely podpory regionálnej produkcie.
	7.3.4	Podpora edukatívnych a zážitkových foriem spoznávania výroby lokálnych produktov a tradičných receptúr.
	7.3.5	Podpora/ vytváranie miest priameho predaja regionálnych produktov návštevníkom v turistických bodoch záujmu (TBZ) a návštevníckych centrách prostredníctvom "regionálnych pultov" a miest predaja produktov s regionálnou značkou.
	7.3.6	Podpora odbytu regionálnej produkcie stravovacími prevádzkami - využívania čerstvých a kvalitných regionálnych surovín v modernej ale aj v tradičnej gastronómii spojenej s prezentáciou tradičných receptúr (aj podpora iných krátkych spotrebiteľských reťazcov).
	7.3.7	Podpora podujatí zameraných na prezentáciu a odbyt produktov regionálnych producentov s prepojením na prezentáciu tradičnej regionálnej výroby, zvykov a tradícií.

6.8 Efektívny marketing destinácie

Strategický cieľ 8

Zabezpečenie efektívneho marketingu destinácie Gemer.

Opatrenie 8.1	Zaviesť marketingové plánovanie.
Opatrenie 8.2	Vytvoriť a budovať značku (branding) destinácie Gemer.
Opatrenie 8.3	Zaviesť tradičné formy destinačného marketingu.
Opatrenie 8.4	Zaviesť moderné digitálne formy destinačného marketingu.
Opatrenie 8.5	Podporiť produktový marketing destinácie Gemer.
Opatrenie 8.6	Zlepšiť návštevnícky servis destinácie.

PREHLAD AKTIVÍT OPATRENÍ STRATEGICKÉHO CIEĽA 8

Opatrenie 8.1 Zaviesť marketingové plánovanie.	
AKTIVITA	8.1.1 Určiť návštevnícke segmenty pre zlepšene ciele marketingových aktivít destinácie Gemer.
	8.1.2 Zaviesť zber a vyhodnocovanie marketingových dát o návštevníkoch pre zlepšenie ciele marketingových aktivít Gemer.
	8.1.3 Zaviesť program vzdelávania destinačných partnerov v marketingových zručnostiach.
	8.1.4 Vypracovať marketingovú stratégiu destinácie Gemer a pravidelne ju vyhodnocovať.
Opatrenie 8.2 Vytvoriť a budovať značku (branding) destinácie Gemer.	
AKTIVITA	8.2.1 Vytvorenie jednotnej vizuálnej identity destinácie Gemer (destinačnej značky) a profesionálna práca s logomanuálom a dizajnmanuálom k tejto značke.
	8.2.2 Využitie lokálnych príbehov a prístupu (storytelling) v branding destinácie Gemer.
	8.2.3 Podpora miestnych partnerov v zbere a dokumentovaní lokálnych príbehov z Gemera (legendy, osobnosti na Gemeri ap.)
	8.2.4 Značku Gemer komunikačne prepojiť na známy názov „Palóc“ ⁹ na maďarskom trhu.
	8.2.5 Využitie ambasádorov na branding destinácie Gemer.
	8.2.6 Produkcia vlastných reklamných predmetov s cieľom branding destinácie Gemer.
Opatrenie 8.3 Zaviesť tradičné formy destinačného marketingu.	
AKTIVITA	8.3.1 Účasť na veľtrhoch a výstavách cestovného ruchu na Slovensku a na cieľových zahraničných trhoch (Maďarsko, Česká republika) v spolupráci s krajskými organizáciami cestovného ruchu.
	8.3.2 Prezentácia na TOP podujatiach (masové podujatia a tematické podujatia) formou vlastného propagačného stánku v samotnom regióne alebo mimo neho v spolupráci s krajskými organizáciami cestovného ruchu.
	8.3.3 Vonkajšia reklama, ktorú situovať pri najnavštevovanejších turistických bodoch záujmu (TBZ) regiónu Gemer a tak upozorňovať na iné menej navštevované TBZ.
	8.3.4 Platená reklama (inzercia, PR články ai) v tlačných médiách, rádiách a v TV
	8.3.5 Zavedenie mediálneho servisu destinácie – pravidelné vydávanie tlačových správ, organizovanie tlačových konferencií napr. k zahájeniu turistickej sezóny.

⁹ Územie, ktoré sa tiahne od Šiah po Rožňavu.

	8.3.6	Tvorba a manažment obsahu marketingovej komunikácie (budovanie imidžovej fotobanky, databanky a videobanky).
	8.3.7	Tvorba propagačných materiálov a tlačených tematických (produktových) máp vrátane turistických a cykloturistických máp.
	8.3.8	Organizácia informačných ciest pre novinárov (presstrip) a pre cestovné kancelárie, cestovné agentúry a touroperátorov (famtrip).
	8.3.9	Využitie cezhraničných partnerstiev na prezentáciu regiónu Gemer.
Opatrenie 8.4 Zaviesť moderné digitálne formy destinačného marketingu.		
AKTIVITA	8.4.1	Aktívne využitie sociálnych sietí na prezentáciu destinácie Gemer.
	8.4.2	Pravidelná aktualizácia vlastného destinačného portálu destinácie Gemer.
	8.4.3	Využitie existujúcich web stránok v regióne Gemer a tematických online portálov na prezentáciu destinácie Gemer formou zdieľania aktuálnych a správnych informácií.
	8.4.4	Podpora prezentácie turistických bodov záujmu (TBZ) na vybraných turistických portáloch (google mapy, navigačné GPS systémy, tripadvisor.com/sk, airbnb.com ap.)
	8.4.5	Využitie kreatívnych (experimentálnych) foriem prezentácie (guerilla marketing, využitie digitálnych technológií ap.).
	8.4.6	Organizácia informačných ciest pre vloggerov, bloggerov, influencerov do destinácie Gemer a ich aktívne využitie pre marketing destinácie Gemer.
	8.4.7	Tvorba a využitie mobilných aplikácií a odkazov na aplikáciu formou QR kódov na sprevádzanie návštevníka v destinácii alebo po tematickej trase.
Opatrenie 8.5 Podporiť produktový marketing destinácie Gemer.		
AKTIVITA	8.5.1	Využitie tradičných a digitálnych foriem marketingu pre marketing produktových línií aj produktov destinácie.
	8.5.2	Napojenie využívania destinačnej značky v produktovom marketingu destinácie.
	8.5.3	Tvorba vlastných produktov OOCR Gemer, ich marketing a predaj.
	8.5.4	Propagácia tematických turistických ciest a hľadanie marketingových riešení na ich zatraktívnenie.
	8.5.5	Návrh modelu a Zavedenie systému donorstva na údržbu prírodných a kultúrnych lokalít v destinácii Gemer.
	8.5.6	Marketingová podpora existujúcej značky kvality "Regionálny produkt Gemer - Malohont" a jej využitie v marketingovej komunikácii destinácie Gemer
	8.5.7	Využitie regionálnych produktov pod značkou "Regionálny produkt Gemer - Malohont" pri propagácii destinácie.
	8.5.8	Využitie marketingových spoluprác s inými značkami (crossmarketing a co-branding) pri posilnení marketingu produktovej línie destinácie.
Opatrenie 8.6 Zlepšiť návštevnícky servis destinácie.		
AKTIVITA	8.6.1	Vytvorenie funkčného modelu spolupráce siete turisticko – informačných centier (TIC) v destinácii Gemer.
	8.6.2	Dovybavenie jednotlivých TIC a vstupných hál významných TBZ jednotným prvkom mobiliáru (infopoint) vo vizuáli destinácie Gemer.
	8.6.3	Pravidelné poskytovanie propagačných materiálov všetkým TIC v destinácii Gemer a členským subjektom OOCR Gemer.
	8.6.4	Zvyšovanie kvality poskytovaných informácií v TIC, vo významných turistických bodoch záujmu (TBZ) a na recepciách ubytovacích zariadení v destinácii Gemer.
	8.6.5	Návrh a zavedenie reportingu návštevnosti a záujmu o destináciu Gemer v sieti TIC a vo významných turistických bodoch záujmu (TBZ) destinácie Gemer.

7. PROCES IMPLEMENTÁCIE KONCEPCIE OOCR GEMER

Pre zabezpečenie jej implementácie je základným organizačným predpokladom riadenie organizácie a zamestnanci, teda financovanie ľudských zdrojov organizácie.

PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE ČINNOSTI OOCR GEMER (2021)

Jednotlivé aktivity, ktoré sú obsahom opatrení a prispievajú k napĺňaniu cieľov a riešeniu rozvojových potrieb a problémových oblastí sumarizuje/reportuje OOCR pravidelne v rámci ročnej správy o činnosti OOCR.

Záver

Konceptia rozvoja cestovného ruchu destinácie Gemer na roky 2021 až 2027 bola zostavená s cieľom zabezpečenia rozvoja udržateľného cestovného ruchu z ekonomického, sociálneho aj environmentálneho hľadiska.

Tím OOCR Gemer a RABBSK, n.o. si uvedomuje dôležitosť rozvoja cestovného ruchu, ktorý prispieva k socio-ekonomickému rozvoju a rastu regiónu. Ciele, opatrenia a aktivity koncepcie sú navrhnuté v súlade s cieľmi pre napĺňanie Agendy 2030 a princípmi Protokolu o trvalo udržateľnom cestovnom ruchu k Rámcovému dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát, pričom sa stotožňuje s jeho vymedzením trvalo udržateľného cestovného ruchu, ktorým je cestovný ruch, ktorý,

- „zabezpečuje trvalo udržateľné využívanie environmentálnych zdrojov, predchádza vzniku hrozieb pre biologickú a krajinnú diverzitu, od ktorej je vnútorne závislý a minimalizuje nepriaznivé environmentálne, ekologické, kultúrne a sociálne vplyvy;
- poskytuje príležitosť pre vzdelávanie zvyšujúce poznanie a rešpektovanie prírodných ekosystémov a biologických zdrojov;
- rešpektuje sociálno-kultúrnu autentickosť hostiteľských komún, pričom zachováva nimi vytvorené a živé kultúrne dedičstvo a tradičné hodnoty, prispieva k pochopeniu a tolerancii medzi kultúrami,
- prispieva k zabezpečeniu života schopných, dlhodobých ekonomických činností,
- poskytuje sociálno-ekonomické výhody všetkým zainteresovaným, ktoré sú spravodlivo rozdelené vrátane stabilných pracovných a zárobkových príležitostí a sociálnych služieb pre hostiteľské komunity, čím prispieva k zmierňovaniu chudoby¹⁰.

Neporušenosť územia regiónu Gemer vytvára dobré predpoklady pre polozenie základov jeho spravovania v súlade s princípmi udržateľného rozvoja a veríme, takto koordinovaný rozvoj sa v budúcnosti odzrkadlí aj v získaní konkurenčnej výhody regiónu danej jedinečnosťou uplatňovania tohto prístupu v rámci Slovenska.

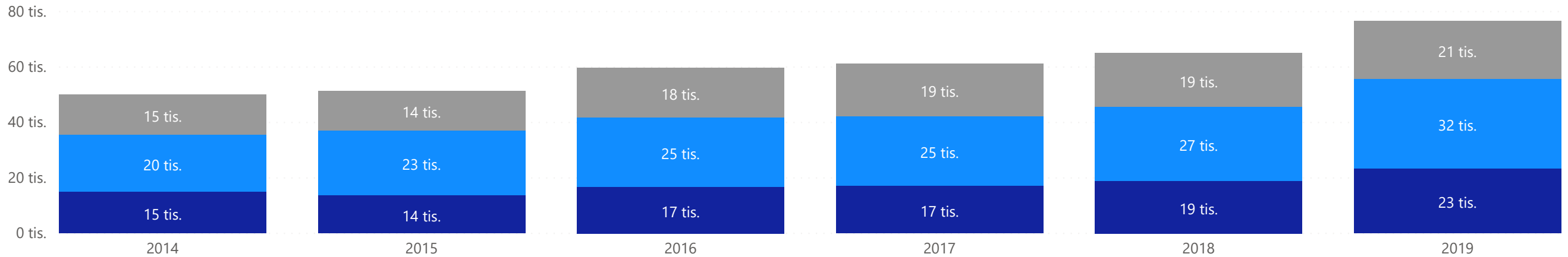
¹⁰ Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (Karpatský dohovor). 2003. Ministerstvo životného prostredia SR. [online]. 2019. Dostupné na: <<https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/medzinarodne-dohovory/karpatsky-dohovor/>>

Prílohy

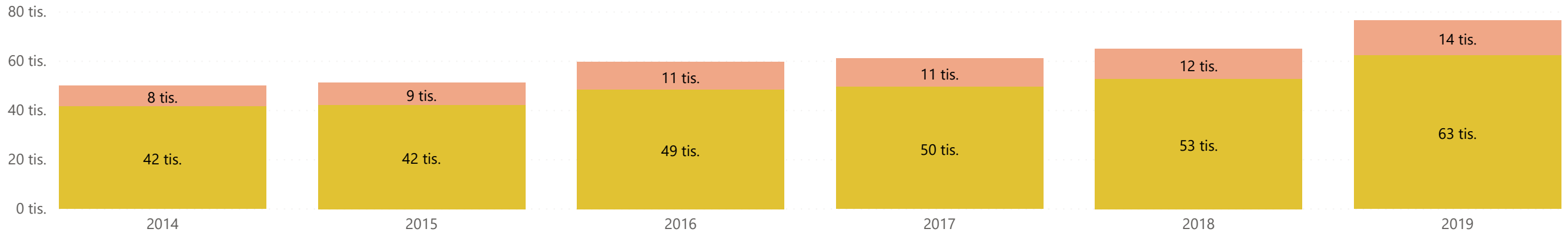
Počet návštevníkov regiónu Gemer podľa okresov od roku 2014 do roku 2019

okres ● Revúca ● Rimavská Sobota ● Rožňava

Počet domácich a zahraničných návštevníkov regiónu Gemer od roku 2014 do roku 2019

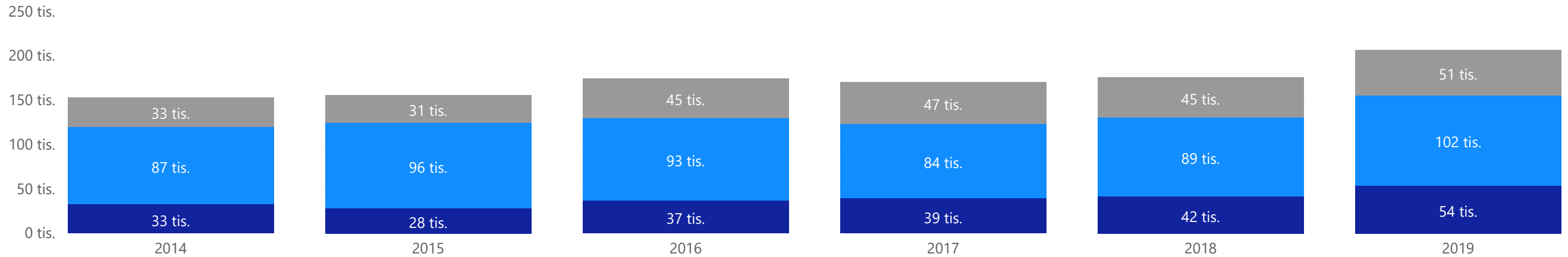
● Domáci návštevníci ● Zahraniční návštevníci

Obdobie okres	2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Domáci návštevníci	Zahraniční návštevníci	Domáci návštevníci	Zahraniční návštevníci	Domáci návštevníci	Zahraniční návštevníci	Domáci návštevníci	Zahraniční návštevníci	Domáci návštevníci	Zahraniční návštevníci	Domáci návštevníci	Zahraniční návštevníci
Rimavská Sobota	16795	3665	19337	3865	19930	5064	19947	5074	20635	6146	25376	6931
Rožňava	10694	3858	9892	4451	12709	5201	13569	5420	14327	5010	14725	6156
Revúca	14334	786	13060	834	15869	904	16333	903	17877	1009	22524	961
Celkovo	41823	8309	42289	9150	48508	11169	49849	11397	52839	12165	62625	14048

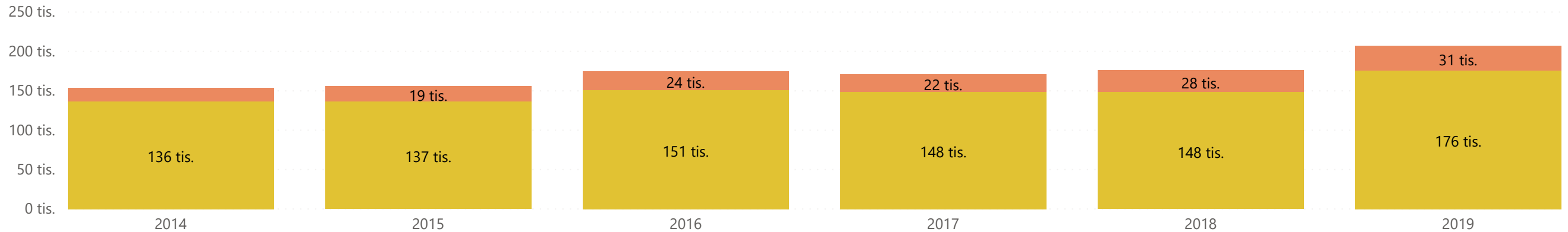
Počet prenocovaní návštevníkov regiónu Gemer podľa okresov od roku 2014 do roku 2019

okres ● Revúca ● Rimavská Sobota ● Rožňava

Prenocovania domácich a zahraničných návštevníkov regiónu Gemer od roku 2014 do roku 2019

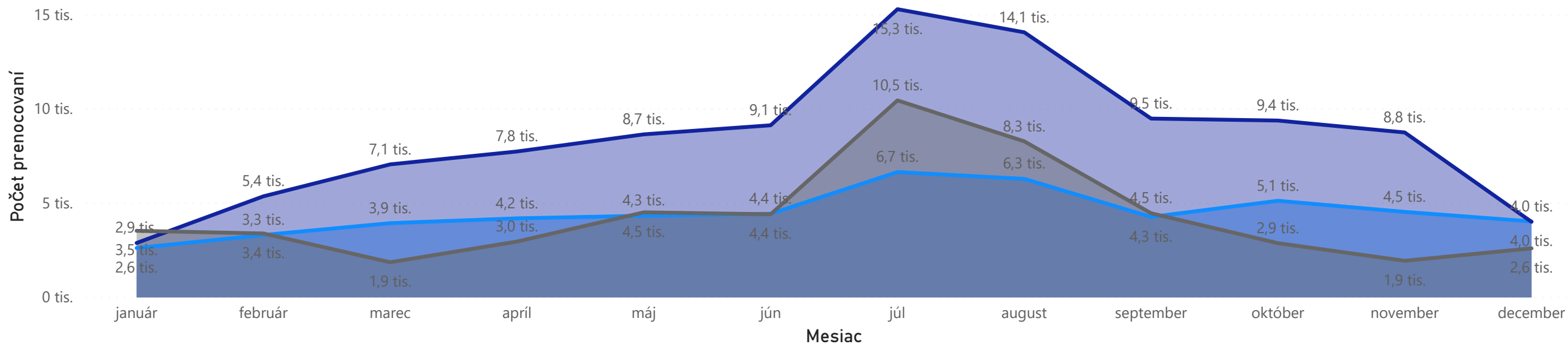
● Prenocovania_Domáci ● Prenocovania_Zahraniční

Obdobie okres	2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Prenocovania _Domáci	Prenocovania _Zahraniční	Prenocovania _Domáci	Prenocovania _Zahraniční	Prenocovania _Domáci	Prenocovania _Zahraniční	Prenocovania _Domáci	Prenocovania _Zahraniční	Prenocovania _Domáci	Prenocovania _Zahraniční	Prenocovania _Domáci	Prenocovania _Zahraniční
Revúca	31136	1618	26748	1620	35295	1794	37548	1840	39812	1826	51509	2304
Rimavská Sobota	80553	6896	89054	7250	83291	9842	75387	8782	74601	14396	86681	15246
Rožňava	24716	8601	21050	10280	32315	12427	35497	11841	33866	11591	37525	13847
Celkovo	136405	17115	136852	19150	150901	24063	148432	22463	148279	27813	175715	31397

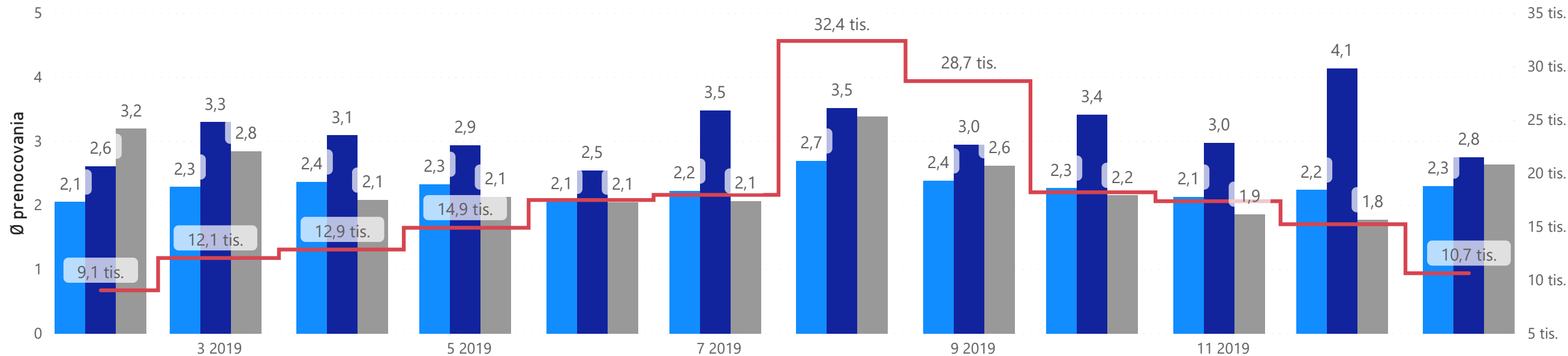
SEZÓNNOŠŤ_Počet prenocovaní v jednotlivých mesiacoch roka 2019 podľa okresov

Okres ● Revúca ● Rimavská Sobota ● Rožňava

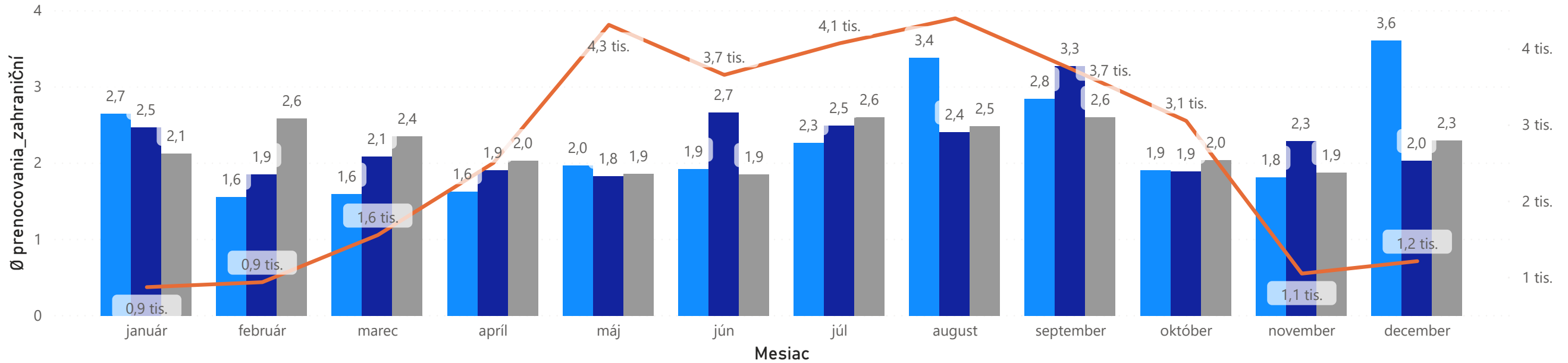
SEZÓNNOŠŤ:_Ø dĺžka pobytu návštevníkov v jednotlivých mesiacoch roka 2019 podľa okresov

Okres ● Revúca ● Rimavská Sobota ● Rožňava ● Počet prenocovaní

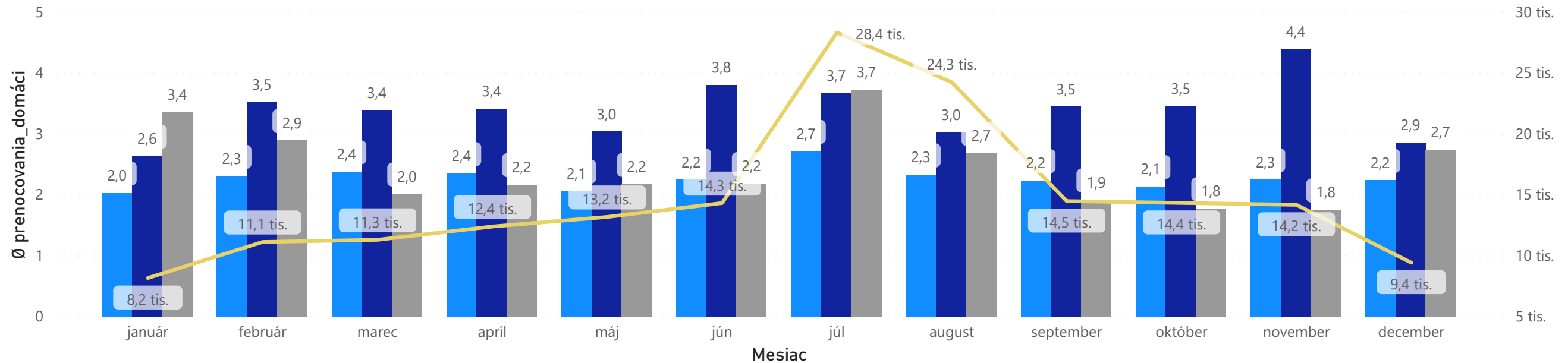
SEZÓNNOŠŤ_Prenocovania zahraničných návštevníkov v jednotlivých mesiacoch roka 2019 podľa okresov

Okres ● Revúca ● Rimavská Sobota ● Rožňava ● Prenocovania_Zahranicni

SEZÓNNOŠŤ_Prenocovania domácich návštevníkov v jednotlivých mesiacoch roka 2019 podľa okresov

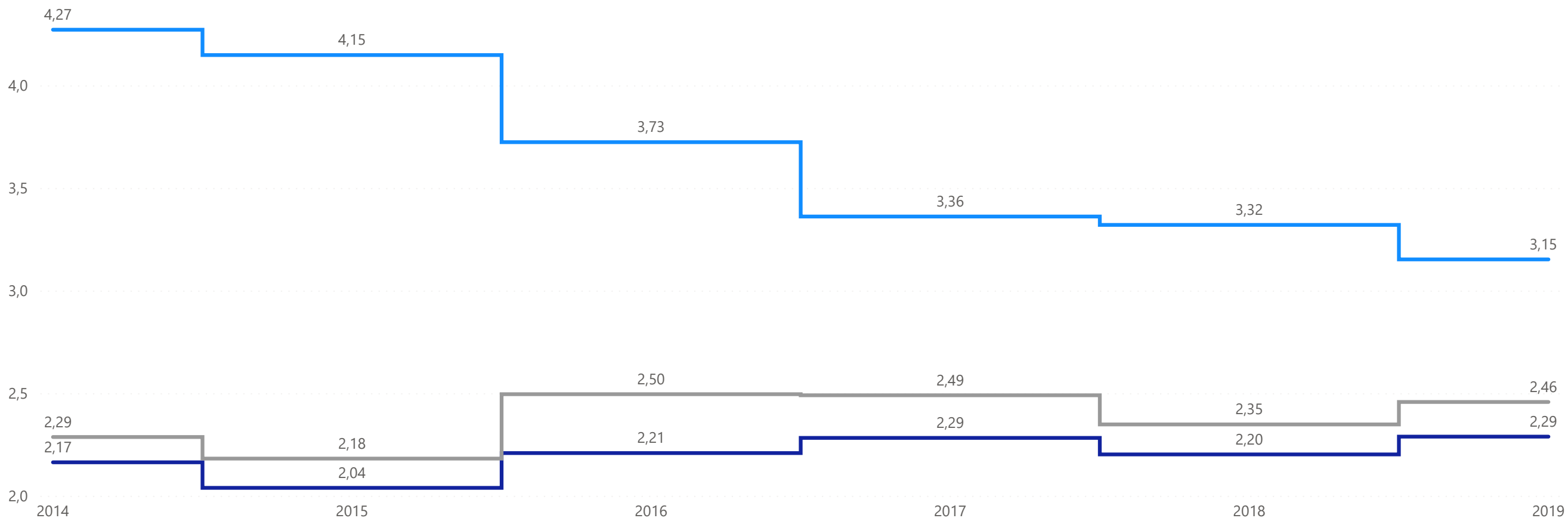
Okres ● Revúca ● Rimavská Sobota ● Rožňava ● Prenocovania_Domaci

Priemerná dĺžka pobytu návštevníkov regiónu Gemer podľa okresov od roku 2014 do roku 2019

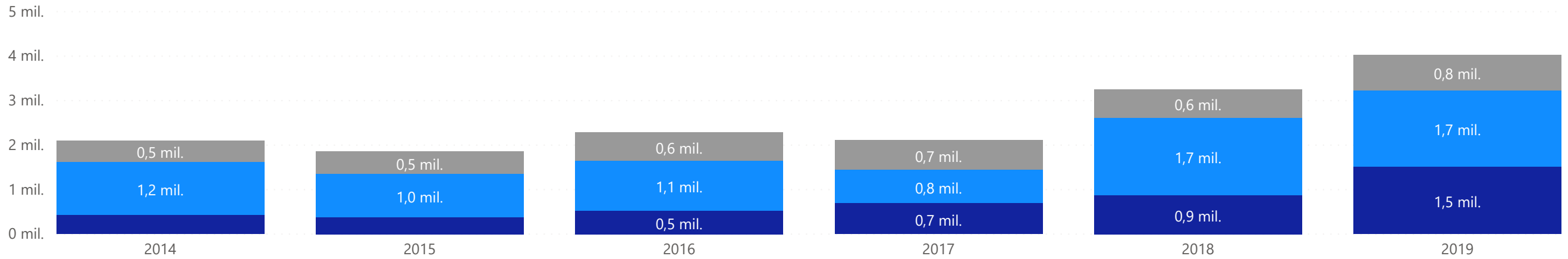
okres ● Revúca ● Rimavská Sobota ● Rožňava

Obdobie okres	2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Ø prenocovania_domáci	Ø prenocovania_zahraniční	Ø prenocovania_domáci	Ø prenocovania_zahraniční	Ø prenocovania_domáci	Ø prenocovania_zahraniční	Ø prenocovania_domáci	Ø prenocovania_zahraniční	Ø prenocovania_domáci	Ø prenocovania_zahraniční	Ø prenocovania_domáci	Ø prenocovania_zahraniční
Revúca	2,17	2,06	2,05	1,94	2,22	1,98	2,30	2,04	2,23	1,81	2,29	2,40
Rimavská Sobota	4,80	1,88	4,61	1,88	4,18	1,94	3,78	1,73	3,62	2,34	3,42	2,20
Rožňava	2,31	2,23	2,13	2,31	2,54	2,39	2,62	2,18	2,36	2,31	2,55	2,25

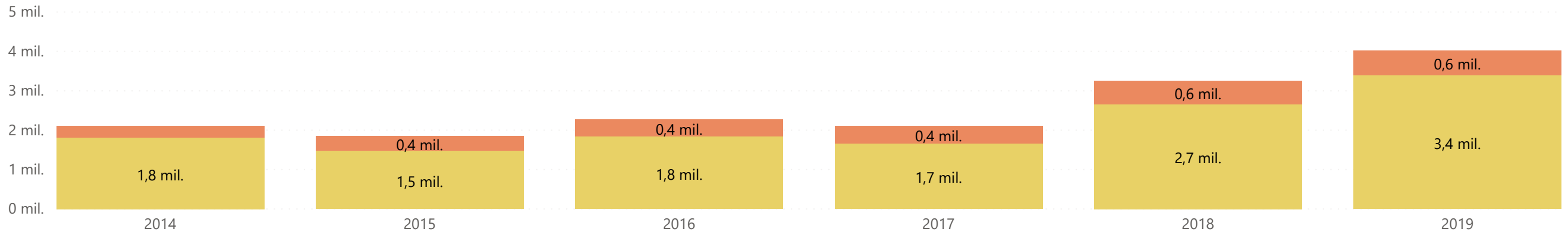
Tržby návštevníkov regiónu Gemer podľa okresov od roku 2014 do roku 2019

okres ● Revúca ● Rimavská Sobota ● Rožňava

Tržby domácich a zahraničných návštevníkov regiónu Gemer od roku 2014 do roku 2019

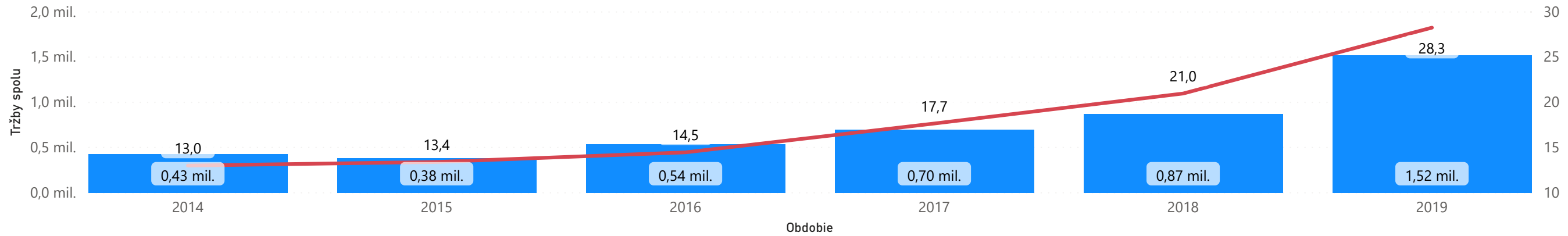
● Tržby_domáci ● Tržby_zahranicní

Obdobie okres	2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Tržby_domáci	Tržby_zahranicní	Tržby_domáci	Tržby_zahranicní	Tržby_domáci	Tržby_zahranicní	Tržby_domáci	Tržby_zahranicní	Tržby_domáci	Tržby_zahranicní	Tržby_domáci	Tržby_zahranicní
Revúca	405086	20889	361764	18549	513361	23243	662407	33184	837959	35521	1470439	50647
Rimavská Sobota	1108736	94717	837626	134433	962712	148059	616116	141489	1434273	312206	1437435	279180
Rožňava	300798	175258	287615	218236	371700	264346	393718	264788	396098	241372	489906	302240
Celkovo	1814620	290864	1487005	371218	1847773	435648	1672241	439461	2668330	589099	3397780	632067

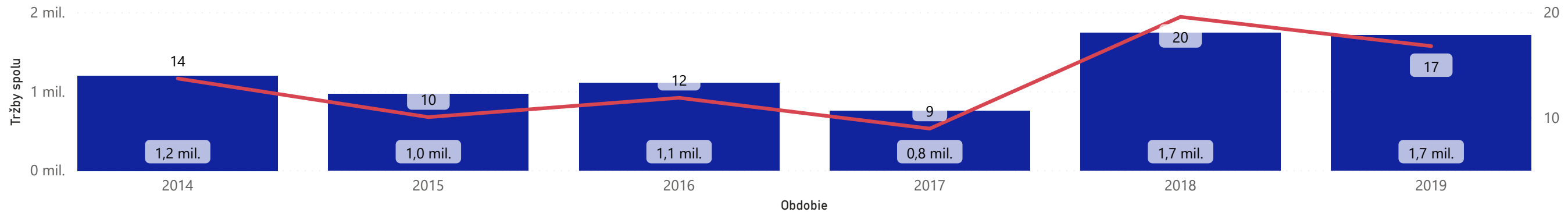
Tržby návštevníkov ubytovacích zariadení a priemerná tržba na prenocovanie v okrese Revúca

● Tržby spolu ● Ø Tržba/prenocovanie

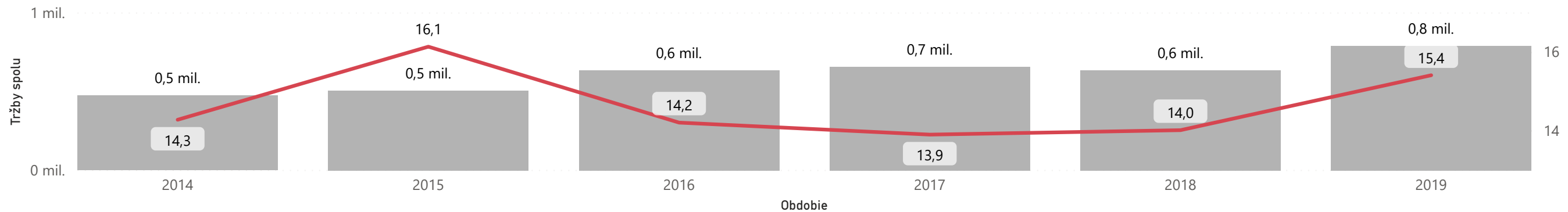
Tržby návštevníkov ubytovacích zariadení a priemerná tržba na prenocovanie v okrese Rimavská Sobota

● Tržby spolu ● Ø Tržba/prenocovanie

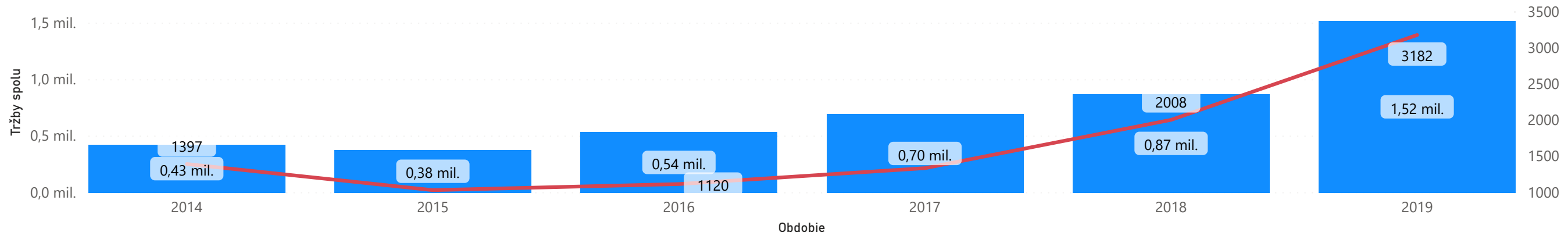
Tržby návštevníkov ubytovacích zariadení a priemerná tržba na prenocovanie v okrese Rožňava

● Tržby spolu ● Ø Tržba/prenocovanie

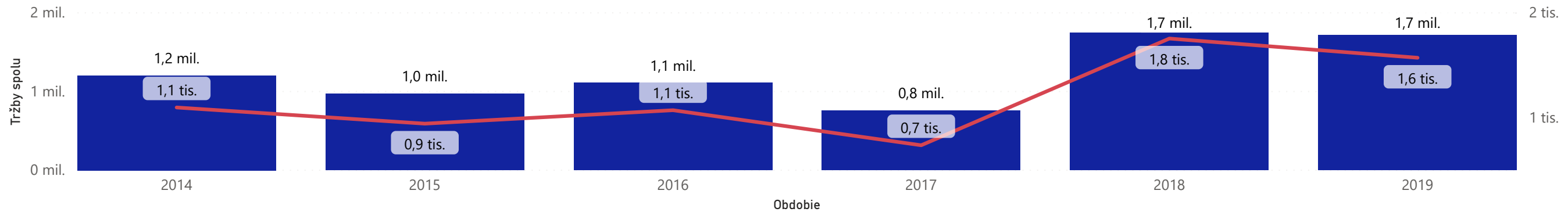
Tržby návštevníkov ubytovacích zariadení priemerná tržba na lôžko v okrese Revúca

● Tržby spolu ● Tržba_na_lôžko

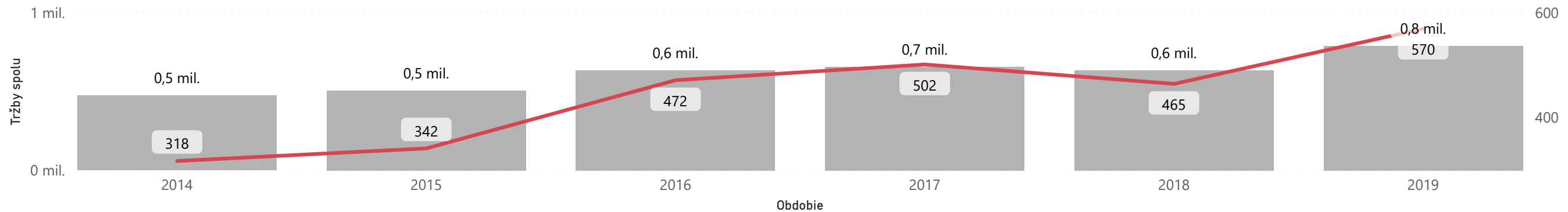
Tržby návštevníkov ubytovacích zariadení, počet lôžok a priemerná tržba na lôžko v okrese Rimavská Sobota

● Tržby spolu ● Tržba_na_lôžko

Tržby návštevníkov ubytovacích zariadení a priemerná tržba na lôžko v okrese Rožňava

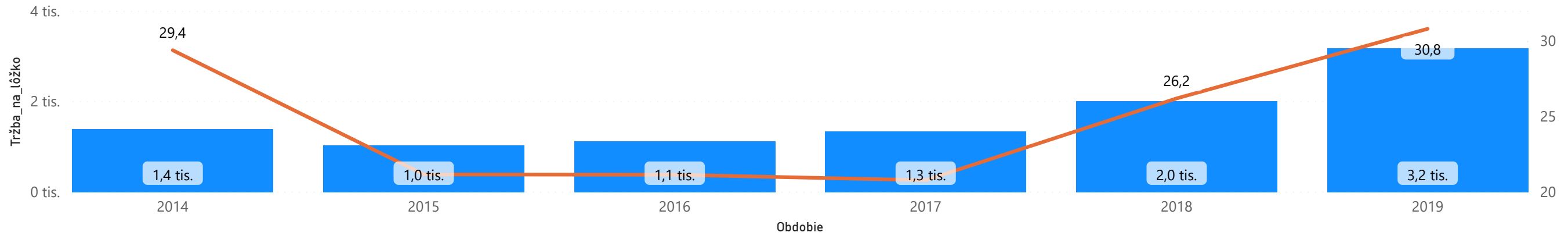
● Tržby spolu ● Tržba_na_lôžko

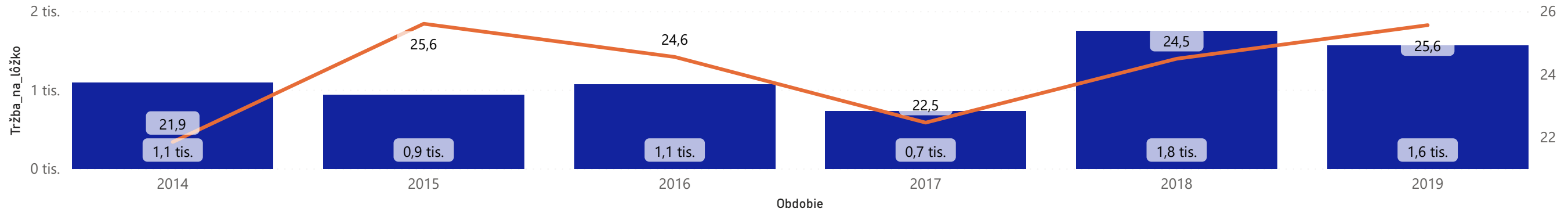
Priemerné využitie ubytovacej kapacity a priemerná tržba na lôžko v okrese Revúca

● Tržba_na_lôžko ● Ø využitie UK_Hrubé

Priemerné využitie ubytovacej kapacity a priemerná tržba na lôžko v okrese Rimavská Sobota

● Tržba_na_lôžko ● Ø využitie UK_Hrubé

Priemerné využitie ubytovacej kapacity a priemerná tržba na lôžko v okrese Rožňava

● Tržba_na_lôžko ● Ø využitie UK_Hrubé

